

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 813)

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/838)

T.C.

Başbakanlık

14.3.1995

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-803/1133

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 7.12.1994 tarihinde kararlaştırılan "213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu Çiller

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Vergi sistemlerinin, izlenen ekonomik politikaları kavrayan ve sosyal olaylara cevap veren bir yapıda olması gerekir. Bunu sağlamak için vergi sistemimizin zaman içinde gözden geçirilmesi ve bazı düzenlemelere gidilmesi kaçınılmaz bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu çerçevede hazırlanan Tasarı ile vergi sistemimiz gözden geçirilerek, günümüzün ekonomik şartlarına paralel düzenlemelere gidilmekte, sosyal amaçlı problemlerin çözümü sağlanmakta ve vergi sistemimizdeki uygulamadan doğan bazı sorunlar çözümlenmektedir.

Her Türk vatandaşına tek bir hesap numarası verilmesi uygulamasının yanısıra Tasarı ile ekonomik olayların etkin bir şekilde kavranılmasını sağlamak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşlarının gerçek ve tüzel kişilerle olan ilişkileri sırasında, tek hesap numarasının tüzel kişilere de kullanılması sağlanmaktadır. Böylece, belge düzeninin disipline edilerek vergiyi doğuran işlemlerin de zamanında tespiti yönünde adım atılmaktadır.

Öte yandan, sermaye şirketlerinin sermaye yapılarının güçlendirilmesi ve bu şirketlerin finansman sıkıntılarının giderilebilmesini sağlamak amacıyla, aktiflerinde yer alan gayrimenkul ve iştirak hisselerinin 1998 yılı sonuna kadar satışından doğan kazançların vergilendirilmemesi sağlanmaktadır.

Yatırım indirimi uygulamasında binalar da indirim kapsamına alınmakta ve yatırım indirimi oranı ile ilgili alt ve üst limitler % 20'den % 30'a ve % 70'den % 100'e çıkarılmaktadır. Yatırım indirimi uygulamasında indirilemeyerek sonraki yıl devreden yatırım indirimi tutarının yeniden değerlendirilme oranında artırılarak uygulanması esası getirilmektedir. Bu suretle mükelleflerin indirim konusu yapacakları yatırım indirimi tutarının enflasyondan etkilenmemesi öngörülmektedir.

Ayrıca, defter tutmak suretiyle kazançları tespit edilen mükelleflere, amortismanına tabi olan iktisadî kıymetlerinin satışından doğan kazançın tespitinde, iktisadî kıymetlerin maliyet bedelinin her yıl endekslenmesi esası getirilmektedir. Böylece, bu mükelleflerin satışını yaptıkları iktisadî kıymetlerinin kârı, enflasyondan arındırılmak suretiyle gerçek kazançın vergilendirilmesi sağlanmaktadır. Aynı şekilde, Güneydoğu Anadolu Projesi çerçevesinde kavak, okalıptüs ve benzeri, kesilip satılmak üzere dikilen ağaçların yetiştirilmesi vergi yoluyla özendirilmektedir.

Yurt dışı inşaat ve onarma işlerinin vergilendirilmesinde bu sektörün şikâyet konusu vergi sorunları yapılan düzenleme ile ele alınmaktadır. Buna göre, yurt dışından sağlanan inşaat ve onarma işleri (dış müteahhitlik hizmetleri) ile ilgili kazançlar, döviz olarak Türkiye'ye getirildiğinin tevsik edilmesi kaydıyla kurumlar vergisinden müstesna tutulmakta, ayrıca bu kazançlardan sadece % 10 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması ile yetinilmektedir.

Diğer taraftan, fiyat serbestisinin geçerli olduğu günümüzde bu Tasarı ile devletin kâr oranı belirlemesini zorunlu kılan ortalama kâr haddi esasî uygulaması kaldırılmaktadır. Ayrıca, buna paralel asgari gayri safî hasılât esasî uygulamasından da vazgeçilmektedir. Böylece, bir yandan mükelleflerin şikâyetlerine neden olan, diğer yandan da idarenin iş yükünü gereksiz artıran uygulamalar sona erdirilmektedir.

Tasarı ile yapılan bir diğer düzenlemeyle de yemek servisi olmayan işverenlerin yanında çalışan işçiler için işverenin civar lokantalarda veya yemek servisi veren kurumlarda personeline yemek verdirmek suretiyle sağladığı menfaatler de istisna kapsamına alınmaktadır. Böylece, ücretliler açısından çok önemli olan bir sosyal amaç gerçekleştirilmektedir.

Diğer taraftan, götürü usule tabi olanların katma değer vergisi mükellefiyetlerinin yerine getirilmesinde basitlik sağlanmakta ve bu mükelleflerin belge toplamalarının, vergi yoluyla teşvik edilmesi öngörülmektedir. Ayrıca, bazı katma değer vergisi mükelleflerine vergiye tabi işlemlerinin olduğu dönemlerde beyanname vermelerini temin etmek amacıyla yönelik düzenlemelere de gidilmek suretiyle, bürokratik formaliteler ortadan kaldırılmaktadır.

Bu Tasarı ile ayrıca, bazı vergi kanunlarında teknik düzenlemelere de yer verilmektedir. Vergi Usul Kanununda amortismanla ilgili bazı kolaylıklar getirilmekte, özellikle Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile ilgili olarak yapılan düzenlemelerle bir yandan amme alacağının tahsilinin daha da etkin hale getirilmesi, diğer yandan da tahsil edilen paraların sıratla hazineye intikali amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu İle İlgili Değişikliklerin Gerekçesi

Madde 1. - Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 8 inci maddesinin son fıkrası yeniden düzenlenmektedir.

Değiştirilen bu fıkra hükmü ile Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunan her gerçek kişi ile tüzel kişilere bir vergi numarası verilmesi öngörülmektedir.

Bu düzenlemenin amacı, Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin birbirleriyle olan ekonomik ilişkileri sırasında vergi numarasının kullanılması suretiyle vergiye tabi olayların tümüyle kavranmasını ve kayıt dışı ekonominin önlenmesini sağlamaktır.

Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunan gerçek kişilere verilen bu vergi numarası, kişilerin vergileme ile ilgili her türlü işlemlerinin izlenmesinde kullanılacaktır.

Tüzel kişilere de bir vergi numarası verilemsi vergi istihbaratı ile ilgili bilgilerin daha sağlıklı değerlendirilmesinde ve vergi kayıp ve kaçığının önlenmesinde etkin bir araç olarak kullanılacaktır.

Madde 2. - Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 163 üncü maddesi değiştirilmektedir.

Maddede yapılan değişiklikle, bir vergi dairesi mıntkasından diğer bir vergi dairesi mıntkasına işyerinin taşınması, işi bırakma kapsamı dışına çıkarılmıştır.

Maddenin eski uygulamasında işyerinin vergi dairesi mıntkası dışına çıkarılması, işi bırakma olarak düzenlenmiş olduğundan, mükelleflere işyeri değişikliğinin olduğu tarihte bilanço çıkarılması, beyanname verilmesi, yeni defter ve belge tasdik ettirilmesi gibi gerek vergi daireleri gerekse mükelleflere lüzumsuz bürokratik işlemler yapma zorunluluğu getirilmekteydi.

Mükelleflere kolaylık sağlanması, yersiz formalite ve bürokrasinin ortadan kaldırılması amaçlarıyla maddede değişiklik yapılarak, bir vergi dairesi mıntkasındaki işyerinin başka bir vergi dairesi mıntkasına taşınması, işi bırakma değil adres değişikliği olarak kabul edilecek, böylece ticarî faaliyetin bırakılıp serbest meslek faaliyetine başlanması gibi farklı defter ve belgeler kullanılmasını gerektiren hallerin dışında mükellefler yeniden defter ve belge tasdik ettirmeyecekler, eski defter ve belgelerini kullanmaya devam edeceklerdir.

Getirilen bu düzenleme ile her gerçek ve tüzel kişilere bir vergi numarası verilmesi hükümüne işlerlik kazandırılmış olacaktır.

Madde 3. - Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 175 inci maddesine yeni bir fıkra eklenmektedir.

Bilindiği üzere son yıllarda vergi mükellefleri muhasebe işlemlerini yoğun bir şekilde bilgisayar kullanarak izlemeye başlamışlardır. Bu konuda bir düzenlemenin bulunmaması, mevzuata uygun olmayan bilgisayar programları üretilmesine ve satılmasına neden olmaktadır. Maliye Bakanlığı bünyesinde yaklaşık 1,5 yıldan beri faaliyette bulunan ve muhasebelerini bilgisayarla tutan işletmeler ile muhasebeye yönelik bilgisayar programları üreten kişi ve kuruluşlar için standartları belirlemek üzere kurulan komisyon çalışmalarını büyük ölçüde tamamlamış bulunmaktadır.

Değişiklikle, Maliye Bakanlığına bu konularda düzenleme yapma ve uygulamayı disipline etme yetkisi verilmektedir.

Madde 4. - Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 320 nci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmektedir.

Maddenin 4008 sayılı Kanunla değiştirilmeden önceki şeklinde, sabit kıymet yıl içinde aktife girdiği tarih dikkate alınmaksızın o yıl için tam amortisman ayrılabilmekteydi. Bu durum bir taraftan bazı mükelleflerin yılın son aylarında kolayca paraya çevrilebilecek türden sabit kıymetleri satın alıp kısa süre sonra elden çıkarmaları şeklinde suistimallere neden olmakta idi.

Maddeye 4008 sayılı Kanunla eklenen fıkra ile getirilen kıst amortisman esası, amortisman müessesesinin kötüye kullanımını önlemekle birlikte, bu tür kullanımlara konu olmayan sabit kıymetleri de kapsama aldığından, sakıncalar ortaya çıkarmıştır. Özellikle, yatırım süresi oldukça uzun olan komple tesis yatırımlarının, aktife alındığı yılda kıst amortisman uygulamasına konu teşkil etmesi, bu işletmeler açısından ciddi sıkıntılara yol açmıştır.

Bu hususlar dikkate alınarak kıst amortisman müessesesinin yalnızca uygulamada suistimale konu teşkil eden ektisadî kıymetlere teşmil edilmesi amacıyla bu düzenleme yapılmıştır.

Yapılan bu düzenleme ile, faaliyet konuları, kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanlar, bu amaçla kullandıkları binek otomobilleri dışında kalan işletmelerine ait diğer binek otomobillerinin aktife girdiği ay kesri de dikkate alınmak suretiyle kıst amortismanına tabi tutacaklardır.

Böylece, kıst amortisman uygulamasının kapsamı sınırlandırılmış olmaktadır. Ancak, binek otomobillerini faaliyetleri gereği kullanan işletmeler, örneğin işletmelerin faaliyet konuları itibarıyla binek otomobilleriyle gezici hizmet sunanlar bilançolarında kayıtlı otomobilleri için kıst amortisman ayırmayıp, tam amortisman ayırabileceklerdir.

Madde 5. - Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinin 1 numaralı bendi değiştirilmektedir.

Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinde kaçakçılık suçu; mükellef veya sorumlu tarafından kasten vergi ziyana sebebiyet verilmesi olarak tanımlanmakta, kastın varlığına karine teşkil eden fiiller ise 1 ila 6 numaralı bentlerde sayılmaktadır.

Bu maddenin 1 numaralı bendinde yer alan "tutulması mecburi olan defterleri tutmamak, bu defterlere kaydı gereken hususları kaydetmemek" şeklindeki ifadenin iyi niyetli mükelleflerin hata veya elde olmayan sebeplerle işleyebilecekleri fiilleri de kapsadığı hususu dikkate alındığında, bu fiillerin kasıt karinesi sayılan haller arasından çıkarılmasına gerek duyulmuştur.

Yapılan değişiklikle, vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde kanuni defterlere kaydı gereken hesap ve işlemlerin, bu defterler yerine tamamen veya kısmen başak defter ve kağıtlara kaydedilmesi veya diğer kayıt ortamlarında izlenmesi hali kaçakçılık suçu olarak belirlenmiş ve maddenin 1 numaralı bendi buna göre yeniden düzenlenmiştir.

Madde 6. - Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesinin 1, 2, 3, 4 ve 6 numaralı bentleri değiştirilmekte, maddeye 7 numaralı bent eklenmektedir.

Maddenin 1 numaralı bendinde öngörülen değişiklik, fatura ve fatura yerine geçen belgeler için özel usulsüzlük cezası kesilmesinde esas alınan % 25 nispetinin, % 10'a indirilmesi ve bu bente sayılan belgelerden herbiri için bir takvim yılı içinde kesilecek özel usulsüzlük cezası toplamına ilişkin üst sınırın belirlenmesidir.

Ayrıca, fatura ve fatura yerine geçen belgelerin gerçeğe aykırı olarak düzenlendiğinin tespiti halinde, bu belgelere yazılması gereken meblağ ile yazılan meblağ arasındaki fark üzerinden özel usulsüzlük cezası kesilmesine ilişkin hükme yeniden düzenlenen 1 numaralı bentte yer verilmiştir.

Maddenin 2 numaralı bendinde yapılan değişiklik ise perakende satış vesikaları ile Maliye Bakanlığınca düzenlenme zorunluluğu getirilen belgelerin; düzenlenmediğine, kullanılmadığına, bulundurulmadığına, aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verildiğine veya gerçeğe aykırı olarak düzenlendiğine ilişkin tespitlere dayanılarak her bir belge nev'i için her tespit ile bir takvim yılı içinde kesilecek özel usulsüzlük cezası toplamalarına üst sınırların getirilmesidir.

Maddenin 3 numaralı bendi de, değişiklikten önceki bent hükmünden, belge almayanlara kesilecek özel usulsüzlük cezasının ödeme süresi ile bu cezanın indirimli ve katlamalı olarak uygulanacağı süreler çıkarılmak suretiyle yeniden düzenlenmiştir.

Bu değişikliğe, belge almayanlara kesilecek özel usulsüzlük cezasına ilişkin ödeme sürelerinin kısa olması nedeniyle ortaya çıkan sorunların çözülmesi amacıyla gerek duyulmuştur.

Maddenin 4 numaralı bendinin 4008 sayılı Kanunla yeniden düzenlenmesi sırasında ise günlük kasa defteri, günlük perakende satış ve hasılat defteri, serbest meslek kazanç defteri ile günlük

gününe tutulma mecburiyeti bulunan diğer defterlerin, işyerinde bulundurulmaması özel usulsüzlük cezası kesilmesini gerektiren fiiller arasında sayılmamıştır. Bu durum mahiyetleri itibariyle günlük olarak tutulması zorunlu olan bu defterlere kayıtların zamanında yapılıp yapılmadığının denetlenmesi imkânının fiilen ortadan kaldırmış ve bent hükmünü işlemez hale getirmiştir. Bu husus gözönüne alınarak 4 numaralı bent hükmü de yeniden düzenlenmiştir.

Maddenin 6 numaralı bendinde yapılan değişiklik ise muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ve kullanılmasına ilişkin kurallar ve standartlara uymayanlara özel usulsüzlük cezası kesilmesine ilişkin hükmün eklenmesidir.

Maddeye eklenen 7 numaralı bent hükmünde de, her gerçek kişi ile tüzel kişilere verilecek vergi numarasının yapılacak işlemlerde kullanılmasına ilişkin mecburiyete uymayanlara özel usulsüzlük cezası kesilmesi öngörülmüştür.

Madde 7. - Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere bir fıkra eklenmektedir.

Eklenen bu fıkra, kaçakçılık suçu işleyenler hakkında hükmolunan hapis cezasının, para cezasına çevrilmesi halinde, para cezasının hesaplanma şekline açıklık ve ölçü getirilmekte, ayrıca para cezasının ertelenemeyeceği hükme bağlanmaktadır.

Bu hüküm uyarınca para cezası tutarı; hapis cezasının her bir günü için sanayi sektöründe çalışan 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen yürtlükteki asgari ücretin bir aylık brüt tutarının yarısı esas alınmak suretiyle hesaplanacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile İlgili

Değişikliklerin Gerekçesi

Madde 8. - Bilindiği üzere, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 10 uncu maddesiyle, tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mükellef veya vergi sorumlusu olmaları halinde bunlara düşen ödevlerin kanuni temsilcileri, tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri idare edenler ve varsa bunların temsilcileri ile yabancı şahıs ve kurumların Türkiye'deki temsilcileri tarafından yerine getirileceği, yukarıda yazılı olanların bu ödevleri yerine getirmemeleri yüzünden mükelleflerin veya vergi sorumlularının varlığından tamamen veya kısmen alınamayan vergi ve buna bağlı alacakların, kanuni ödevleri yerine getirmeyenlerin varlıklarından alınacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hükümden hareketle, tüzel kişiliğin varlığından tamamen veya kısmen alınamayan vergi ve buna bağlı alacakların tüzel kişiliğin kanuni temsilcilerinden 6183 Sayılı Kanunun cebri takibata ilişkin hükümlerine göre takip ve tahsili cihetine gidilmektedir.

Öte yandan, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına girmeyen fiyat farkı, kur farkı, haksız yere alınan ihracatta vergi iadesi, kaynak kullanımını destekleme primi gibi bazı amme alacaklarının tüzel kişiliğin mal varlığından tahsil imkânı bulunmadığında da kanuni temsilciler hakkında takibata geçilmiş ancak Danıştay'ca veilen muhtelif kararlarla 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına girmeyen alacakların takibinde mezkûr maddenin tatbik imkânı bulunmadığı yönünde görüş birliğine varılmıştır.

Vergi Usul Kanunu kapsamına girmeyen bu tür alacakların takibinde genel hükümlere başvurulması uzun zaman alacağı gibi bu hükümlerin uygulanması idareye pratik bir fayda da sağlamayacaktır.

Bu itibarla, amme borçlusunun mal varlığından alınamayan bu tür alacakların kanunî temsilcilerinin, teşekkülî idare edenlerin veya yabancı şahıs veya kurum mümessillerinin mal varlığından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsilini temin etmek ve Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergi ve buna bağlı alacaklarda sorumlu olan bu şahısların diğer amme alacaklarının ödenmesinden de sorumlu olmalarını sağlamak amacıyla 6183 sayılı Kanuna mükerrer 35 inci madde eklenmiştir.

Madde 9. - Bilindiği gibi, 6183 sayılı Kanunun 41 inci maddesinde "Çizgili çek kullanılmak suretiyle ödeme" özel ödeme şekilleri arasında sayılmış ve Maliye Bakanlığının uygun görmesi halinde ödeme sistemi olarak kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Maliye Bakanlığınca muhtelif tarihlerde yayımlanan genel tebliğlerle yurdun her yerinde vergi borçlarının çizgili çekle ödenebileceği, çeklerde bloke şartı aranmayacağı yönünde düzenlemeler yapılmıştır.

Bu düzenlemeleri müteakip bazı mükelleflerce sistem kötüye kullanılarak hazırlanan çekler vergi dairelerinin bulunduğu yerden çok uzak mesafelerden postaya verilmek suretiyle postada geçen süre kadar ödemeler geciktirilmiştir.

Anılan Kanunun 44 üncü maddesinde yer alan "çekler postaya verildiği gün ödeme yapılmış sayılır." hükmü gereğince, bu şekilde gönderilen çeklerin postaya verildiği gün ödeme yapılmış kabul edilmekte ve çeklerin ibrazı anında karşılığı ödendiği takdirde kamu alacağının vade tarihi itibarıyla karşılığının bulunup bulunmadığı yönünde bir araştırma yapılamamaktadır.

Bu gecikmeler nedeniyle de mükelleflerden zam, ceza, faiz adı altında herhangi bir meblağ da talep edilememektedir.

Sistemin kötüye kullanılarak amme alacağının hazineye intikalini geciktirmek maksadıyla yapılan bu ödeme yönteminden hazine kaybının önlenmesi amacıyla çeklerin posta yoluyla tahsil dairelerine gönderilmesi halinde ödeme tarihi olarak postaya verilme tarihi yerine tahsil dairesi kayıtlarına intikal tarihi esas alınmaktadır.

Bu maddede yapılan bir diğer değişiklik ise, münakale suretiyle yapılan ödemelerde ödeme tarihinin paranın tahsil dairesi hesabına geçtiği gün olarak kabul edileceği yönündedir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 41 nci maddesine göre Maliye Bakanlığı uygun gördüğü takdirde ödemenin, mükellef hesabından aynı bankadaki ilgili vergi dairesi veya Merkez Bankası hesabına münakale suretiyle yapılmasını sağlamaya yetkili kılınmıştır.

Bu ödeme sisteminin uygulamaya geçirilebilmesi için bu şekilde ödenen kamu alacaklarının ödeme tarihinin herhangi bir ihtilafa neden olmadan tespit edilebilmesi zorunluluğu vardır.

Münakale emrinin bankaya ya da postaya verildiği gün ödeme yapıldığının kabul edilmesi halinde ise paranın vergi dairesi hesabına aktarılma süresi uzamakta, borçlunun hesabı ödemeye müsait olmasa dahi aktarma işlemi uzatılmak suretiyle ödeme geciktirilerek borçluya imkân yaratılmaktadır.

Nitekim bu husus dikkate alınarak Maliye Bakanlığı bu ödeme sistemini uygulamaya başlatmamıştır.

Yapılan düzenleme sisteme işlerlik kazandırma amacına yönelik olup, münakale suretiyle ödeme yapıldığı takdirde ödeme tarihi, paranın tahsil dairesi hesabına geçtiği tarih olarak kabul edilmektedir.

Madde 10. - 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesi uyarınca tecil edilen kamu alacaklarının gecikmeli olarak tahsil edilmesinin bedeli olarak tecil faizi uygulanmaktadır.

Gecikme zammı tatbik edilen kamu alacaklarının anılan maddeye göre tecil edilmesi halinde gecikme zammı tatbiki durmakta, ancak, yerine tecil süresine göre tecil faizi hesaplanmaktadır.

Tecil şartlarının sonradan ihlali halinde, tecil baştan itibaren hükümsüz sayılarak bu süre için de gecikme zammı tatbik edilmektedir. Uygulamada, gecikme zammına tabi olmayan diğer amme alacakları da tecil faizi alınarak tecil edilebilmektedir. Ancak bu mahiyetteki borçları tecil edilen bazı amme borçluları son taksiti ödemeyerek tecil şartlarını bilerek ihlal etmekte, böylece yapılan tecil baştan itibaren hükümsüz sayılmaktadır. Tecile konu olan borç gecikme zammına tabi olmadığından daha önce ödenen tecil faizlerinin iadesi talep edilmekte, yargı mercilerince de bu yönde kararlar verilmektedir.

Maddeye eklenen hüküm ile hakkın kötüye kullanılması mahiyetindeki bu uygulamanın önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 11. - Bilindiği gibi, 6183 sayılı Kanununun 64 üncü maddesi uyarınca haciz varakaları, Devlete ait alacaklarda alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memuru sıfatıyla, illerde valiler ve ilçelerde de kaymakamlar tarafından tasdik edilmektedir.

Düzenlenen haciz varakalarının sadece bu makamlarca, tasdiki, tasdik makamının da içinde bulunduğu iş yoğunluğu dikkate alındığında istenilen sürede gerçekleşmemekte, bu durum işlemlerde birikime yol açarak kamu alacaklarının etkin ve süratli bir şekilde tahsiline engel teşkil etmektedir.

Haciz varakalarının tasdik işlemlerinin çabuklaştırılması ve zaman kaybının önlenmesi amacıyla haciz varakalarının tasdik yetkisinin devredilebileceği hususunda Bakanlığımızca uygulamaya yön verilmiş olmakla birlikte Danıştayca itiraz olunan muhtelif kararlarla mevcut madde metninin yetki devrine izin vermediği gerekçesiyle haciz varakalarının tasdikinin bizzat vali veya kaymakamlar tarafından yapılması gerektiği yönünde görüş birliğine varılmıştır.

Danıştay kararlarında belirtilen gerekçeler de dikkate alınarak haciz varakalarının alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memuru veya bu sıfatla yetkili kıldığı memur tarafından tasdikini sağlamak amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile İlgili Değişikliklerin Gerekçesi

Madde 12. - Gelir Vergi Kanununun 23 üncü maddesinin 8 numaralı bendinin mevcut hükmüne göre, işverenlerce hizmet erbabına işyerinde veya müştemilatında bedava yemek verilme suretiyle sağlanan menfaatler, vergiden istisna edilmektedir. Ancak, yemek servisi olmayan işverenlerin yanında çalışan ücretlilere nakten ve ayın olarak yapılan ödemeler ile civar lokantalarda işverenlerce yedirilen yemeklerle sağlanan menfaatler vergilelendirilmektedir. Ayrıca, tahsildar, satış memuru gibi yemek servisinden yararlanamayan personele yapılan yemek bedeli ödemeleri de vergiye tabi tutulmaktadır.

Bent hükmünde yapılan değişiklik ile işyerinde veya müştemilatında personeline yemek vermeyen işverenlerin, civar lokantalarda veya yemek servisi veren kuruluşlarda personeline yemek vermek suretiyle sağladığı menfaatler de istisna kapsamına alınmaktadır. Yemek servisi olan kurumlarda, yemek servisinden yararlanamayan personel de bu kapsamda değerlendirilecektir.

Bu istisnanın uygulanabilmesi için, işverenin ilgili yemek verme hizmetini sağlayan kuruluşlarla anlaşma yaparak, hizmet erbabına çalışılan günler için yemek yedirmesi, ödemenin yemek verme hizmetini sağlayan mükelleflere yapılması ve bir günlük yemek bedelinin de 100 000 lirayı aşmaması gerekmektedir. Ödemenin bu tutarı aşması halinde aşan kısım ile hizmet erbabına nakten yemek bedeli ödenmesi veya bu amaçla menfaat sağlanması halinde, bu ödemeler veya sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilecektir.

Madde 13. - 1) 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Sekizinci Bölüm (Yatırım İndirimi) ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının 4 numaralı bendinde yapılan değişiklikle, Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığınca müştereken belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, Yatırım Teşvik Belgesi aranmaksızın bu fıkranın 3 numaralı bendinde yer alan miktarları aşmamak ve bu miktarların yarısından aşağı olmamak üzere yapılan yatırımlara yatırım indirimi uygulaması getirilmiştir. Daha ziyade komple ve büyük yatırımlar için gerekli olan Teşvik Belgesi uygulamasından, küçük boyutlu yatırımcılar muaf tutulmakta ve bürokratik işlemler azaltılarak yatırımların hızlandırılması hedeflenmektedir. Keza, yatırım indirimi uygulamasında elastikiyet sağlanmış olacaktır.

2) Ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yapılacak değişiklikle binalar yatırım indirimi kapsamına alınmaktadır.

Üçüncü fıkrasında yapılacak değişiklikle personel lojmanları inşası ve tefrişi yatırım indirimi uygulaması kapsamı dışında tutulmakta, kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak personel lojmanları inşasına ilişkin harcamalara ise yatırım indirimi uygulanması imkânı getirilmektedir.

Altıncı fıkrada yapılacak değişiklikle halen % 20 olan standart yatırım indirimi oranı % 30'a çıkarılmaktadır. Kalkınmada öncelikli yöreler ile kalkınma planı ve yıllık programlarda özel önem taşıdığı belirtilen sektörlerde yapılan yatırımlar için uygulanabilecek maksimum yatırım indirimi oranı ise % 70'den % 100'e yükseltilmektedir.

Değişiklik önerisi ile yatırımların artırılması, kalkınmada öncelikli yöreler ile kalkınma planı ve yıllık programlarda özel önem taşıdığı belirtilen sektörlerde yapılacak yatırımların teşvik edilmesi ve ülke genelinde istihdam ve üretim artışının sağlanması hedeflenmektedir.

3) Ek 4 üncü maddesinin birinci paragrafına eklenen hükümle yatırım indirimi uygulamasında indirilemeyerek sonraki yıla devreden yatırım indirimi tutarının, Vergi Usul Kanununa göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak, 1.1.1995 tarihinden sonra alınan Yatırım Teşvik Belgelerine uygulama imkânı sağlanmıştır. Ancak bu işlem ilk üç yıl için yapılabilecektir.

Bu değişiklikle, yatırım harcamalarının enflasyondan kaynaklanan kaybının telafisi amaçlanmaktadır.

Madde 14. - Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrası değiştirilmektedir.

Gelir Vergisi Kanununun mevcut 38 inci maddesinin son fıkrası hükmüne göre, gayrimenkullerin ve menkul kıymetlerin alım satımı ile devamlı olarak uğraşanlar hariç olmak üzere, bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin gayrimenkul ve iştirak hisselerinin elden çıkarılmasında maliyet bedeli, bu iktisadî kıymetlerin iktisap edildiği ve elden çıkarıldığı yıllar hariç olmak üzere her takvim yılı için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak kazancın tespitinde dikkate alınmaktadır.

Değişen fıkrada gayrimenkul ve iştirak hisseleri aynen muhafaza edilmekte ve amortismanına tabi diğer iktisadî kıymetler de kapsama alınmaktadır.

Bu fıkra hükmünden yararlanabilmek için elden çıkarılan iktisadî kıymetlerin en az iki tam yıl süreyle mükelleflerin işletmelerinde yer alması gerekmektedir.

Öte yandan, aynı fıkrada işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin de gayrimenkul, iştirak hisseleri ve amortismanına tabi diğer iktisadî kıymetleri elden çıkarmaları halinde, 39 uncu madde hükmüne göre ticarî kazancın tespitinde bu fıkra hükmüne göre maliyet bedelini arttırmaları sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, bu fıkranın uygulanmasına ilişkin muhasebeleştirme, vergilenmeyen kazancın işletmede bırakılması, yeniden değerlemenin bu fıkra ile birlikte uygulanabilmesi gibi konular ile diğer hususlarda uygulamadan doğabilecek sorunları gidermeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Madde 15. - Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinin 4 numaralı bendi değiştirilmektedir.

Bent hükmünde yapılan değişiklik ile Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde sayılan vergi tevkifatı yapmak mecburiyetinde olan kamu kurum ve kuruluşları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadî işletmeleri, kooperatifler, kurumlar vergisi mükellefleri ile gerçek usulde gelir vergisine tabi mükelleflere karşı inşaat ve onarma işini taahhüt edenlerin götürü usulden yararlandırılmaması esası getirilmektedir. Ayrıca, bu mükelleflere karşı derece derece taahhütte bulunanların da götürülükten yararlandırılmaması öngörülmektedir.

Böylece, vergi tevkifatı yapmak mecburiyetinde olanlara inşaat ve onarma işi ve bu mükelleflere karşı derece derece taahhüt işi dışında kalan işleri yapanlar, götürü usule tabi olmaya ilişkin şartları topluca taşımaları kaydıyla götürü usulden yararlanabileceklerdir.

Madde 16. - Bilindiği üzere, kesilip satılmak üzere yetiştirilen ağaçların Vergi Usul Kanununun 283 üncü maddesi hükmü uyarınca idrakine kadar yapılan giderlerin aktifleştirilmek suretiyle değerlendirilmesi gerekmektedir. Yetiştirilmesi uzun zaman alan ağaçlara ilişkin olarak bu madde uyarınca aktifleştirilen giderler, enflasyonun etkisi ile aşınmakta, ağacın idrak edildiği yılda, yapıldığı yılın değerinin çok altında bir değer ifade etmektedir.

Eklenen fıkra ile söz konusu giderlerin her takvim yılı için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak enflasyon nedeniyle bu giderlerde meydana gelen aşınmanın önlenmesi amaçlanmaktadır.

Böylece, yetişmesi diğer ağaçlara göre daha kısa zaman alan kavak, okaliptüs ve benzeri, kesilip satılmak üzere yetiştirilen ve özellikle ambalaj sanayinde kullanılan ağaçların yetiştirilmesi vergi yoluyla teşvik edilmektedir. Güneydoğu Anadolu projesinde de yer alan bu ağaçların yetiştiriciliğinin vergi yoluyla teşviki suretiyle, gerek ülkemizdeki ihraç ürünlerindeki ambalaj sanayinin talebi ve gerekse Ortadoğu Ülkelerinin bu yönlü talebinin karşılanmasına önemli bir katkı sağlanacak, ihracatımız bu mallar bakımından da artacaktır.

Bu uygulamadan bilanço esasına göre defter tutan mükellefler yararlanacaktır.

Madde 17. - 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 4 numaralı bendinin parantez içi hükmü, Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak değiştirilmektedir.

Her iki maddede yapılan düzenleme ile yatırım indirimi tutarı, asgarî kurumlar vergisi kapsamı dışına çıkartılmakta ve kurum stopaj matrahına dahil edilmektedir.

Madde 18. - Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası ile beşinci fıkrasının bazı bentlerinde yer alan hükümler değiştirilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında aşağıda belirtilen değişiklikler yapılmaktadır.

10 numaralı bentte yapılan değişiklikle, başbayiler hariç olmak üzere bir iş yeri açmak suretiyle faaliyette bulunan ve gerçek usulde vergilendirilen millî piyango bayiliği yapanlara komisyon, prim ve benzeri adlar altında yapılan ödemeler de vergi tevkifatı kapsamına alınmaktadır.

94 üncü maddede, gezici olan millî piyango bayilerine yapılan ödemelerden 10 numaralı bent, götürü usule tabi olan millî piyango bayilerine yapılan ödemelerden de 13 numaralı bent hükmüne göre vergi tevkifatı yapılmaktadır.

10 numaralı bendin yeniden düzenlenen hükmüne göre, millî piyango bayiliği yapanların mükellefiyet durumları ve gezici olup olmadıklarına bakılmaksızın, bunlara komisyon, prim ve benzeri adlar altında yapılan ödemelerden vergi tevkifatı yapılacaktır. Bu bent hükmüne göre tevkifata tabi tutulan götürü usule tabi bayilere yapılan ödemelerden, 13 numaralı bende göre ayrıca tevkifat yapılmayacaktır. Ayrıca bu bende ilave edilen diğer bir hükümle de Millî Piyango İdaresinin tertiplemediği piyangolara benzer piyango tertipleyenlerin biletlerini satanlara yapılan aynı nitelikteki ödemeler de vergi tevkifatı kapsamına alınmaktadır.

11 numaralı bentte yapılan değişiklikle, bu bent hükmüne eklenen (c) alt bendi ile ziraî hizmet kapsamına giren hizmetler için yapılan ödemeler de vergi tevkifatı kapsamına alınmaktadır.

Ziraî hizmetler kapsamına giren hizmetler için yapılan ödemelerden, maddenin 13 numaralı bendinin "diğer kişilere mal ve hizmet alımları için" yapılan ödemeler kapsamında ve 93/5148 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına göre % 10 oranında vergi tevkifatı yapılmaktadır. Orman köylerinde, Orman İdaresinin işlerini tarım alet ve makineleri ile yapan orman köylüleri ile tarım alet ve makinelerini veya ziraî işletmelerini başka kişilerin işlerinde kullanırmak suretiyle verilen hizmetler karşılığında, bu çiftçilere yapılan ödemeler de ziraî tevkifat kapsamına alınmaktadır.

13 numaralı bent hükmünde yapılan değişiklikle, götürü usule tabi olan mükellefler ile esnaf muafliğından yararlananlar dışında kalan "diğer kimselerden yapılan" mal ve hizmet alımları için ödenen bedeller, vergi tevkifatının kapsamı dışına çıkartılmaktadır. Bu bendin mevcut hükmüne göre, diğer kişilerden gider pusulası düzenlenmek suretiyle alınan mal ve hizmetler için ödenen bedellerden yapılan vergi tevkifatı uygulaması bazı sorunlar yaratmış ve tevkifat kapsamına amaçlananın dışındaki bazı ödemeler de girmiştir.

Ayrıca, vergi tevkifatının gider pusulasına dayanılarak yapılan ödemelere bağlanması uygulanmasından vazgeçilmektedir. Yeni düzenleme ile vergi tevkifatı yapmak zorunda olanlar, götürü usule tabi olan mükellefler ile esnaf muafliğından yararlananlara yaptıkları ödemeler üzerinden, düzenledikleri belgenin niteliğine bakılmaksızın vergi tevkifatı yapmaları esası getirilmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasının dördüncü bendinde yapılan değişiklikle, ziraî hizmet kapsamına giren hizmetlerde vergi tevkifatının farklılaştırılmasına imkân verilmektedir. Ayrıca, aynı fıkranın beşinci bendinin Bakanlar Kuruluna yetki veren hükmünde yer alan mevcut yetkiye ilave olarak vergi tevkifatının, iş grupları, iş neveleri, sektörler ve emtia gruplarına göre farklılaştırılabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Madde 19. - Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun vergi tevkifatının yatırılmasına ilişkin 119 uncu maddesi değiştirilmektedir.

Yapılan değişiklik ile Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 4 numaralı bendi uyarınca menkul sermaye iradı sayılan kurum kazançlarından 94 üncü maddenin 6 numaralı bendine göre yapılan vergi tevkifatının 3 eşit taksitte ödenmesi öngörülmektedir. Taksitlerin birincisi muhtasar beyannamenin verilmesi süresi, diğeri de kurumlar vergisinin 2 ve 3 üncü taksit süreleri içinde ödenecektir.

Kurumların ortaklarına kâr dağıtımı yapmaları halinde, dağıtılan kâr payına ilişkin vergi tevkifatı, taksit süreleri beklenilmeden kâr dağıtımı ile birlikte ödenecektir.

Madde 20. - Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 123 üncü maddesinin 2 numaralı bendine, işçilerin yemek bedeline ilişkin istisna tutarının da endekslenmesine imkân sağlanması için "...23/8..." ifadesi eklenmektedir. Ayrıca, maddenin 4 numaralı fıkrası değiştirilerek gelir vergisi tarifesinin gelir dilimlerinin 10 katına kadar artırılabilmesi için Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir. Bu yetki, tarifenin ilk gelir dilimi tutarının artırılması, diğeri gelir dilimlerinin de ilk gelir diliminin katları olarak belirlenmesi şeklinde kullanılacaktır.

Ayrıca, maddenin mevcut halinde yer alan gelir dilimlerinin her yıl yeniden değerlendirme oranında otomatik olarak artması ise, Bakanlar Kuruluna yetki kullanılmadığı yıllarda olacaktır.

Madde 21. - Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun hayat standardı esasını düzenleyen geçici 35 inci maddesinin 2 numaralı fıkrasına yeni bir bent eklenmektedir.

Eklenen bu bent hükmü ile münhasıran 11 ve daha yukarı yaşta olan bir taşıtla nakliyecilik faaliyetini yapan mükellefler hakkında, yöreler itibarıyla hayat standardı temel gösterge tutarının yarısının uygulanması esasını getirilmektedir.

Mükelleflerin birden fazla nakil aracı ile nakliyecilik yapmaları veya diğeri ticarî faaliyetlerinin olması halinde, bu hüküm söz konusu mükelleflere uygulanmayacaktır.

Madde 22. - 1) Gelir Vergisi Kanununun 51/4 üncü maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak Gelir Vergisi Kanununa geçici 42 nci madde eklenmektedir.

Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinin 4 numaralı bendinde 1.1.1994 tarihinden geçerli olmak üzere 3946 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, her türlü taahhüt işi yapanlar ile bu mükelleflere karşı derece derece taahhütte bulunanların götürü usulden yararlandırılmaması öngörülmüştü. Bu hüküm uyarınca, çok küçük yerleşim yerleri ile gelişmemiş yörelerdeki mükelleflerin de küçük miktarlar ihtiva eden yaptıkları herhangi bir taahhüt işi nedeniyle gerçek usule geçme durumları ortaya çıkmıştır. Gerçek usule alınması gerekmeyen bu mükelleflerin tekrar götürü usule dönebilmelerine imkân sağlamak için Gelir Vergisi Kanununa bu geçici madde eklenmektedir.

Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun 51/4 üncü maddesinin bu Kanunla değiştirilmeden önceki (3946 sayılı Kanunla değişik) hükmü uyarınca, 1.1.1994 tarihinden itibaren gerçek usule alınan mükelleflerden, inşaat ve onarma işini vergi tevkifatı yapmak zorunda olan kişi ve kurumlara karşı yapanlar ile inşaat ve onarma işi yapan müteahhitlere karşı taahhütte bulunanlar dışında kalan mükellefler, yeniden götürü usul kapsamına alınmaktadır. Bu mükellefler, gelir ve kurumlar vergisine tabi mükelleflere inşaat, onarma ve ulaştırma müteahhitlerine karşı derece derece taahhütte bulunanlar dışında kalanlardır. Bu mükelleflere, bir defaya mahsus olmak üzere 1995 yılına ait götürü vergilerini bu Kanunun yayımlandığı tarihi takip eden ayın sonuna kadar bağlı oldukları vergi dairelerine müracaat ederek tarh ve tahakkuk ettirmeleri ve aynı tarihe kadar yine yazılı olarak müracaat ederek 1.1.1995 tarihinden itibaren götürü usulü tercih ettiklerini bildirmeleri kaydıyla, götürü usulden yararlanmalarına imkân tanınmaktadır. Bu mükellefler, adlarına tahakkuk ettiri-

len bu vergiyi götürtü usule tabi olan mükelleflerin taksit süreleri içinde üç eşit taksitte ödeyeceklerdir.

Ayrıca, götürtü usul kapsamına alınan mükellefler 1994 yılına ait gerçek usule göre tespit ettikleri kazançlarını genel esaslara göre yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan ederek ödemele-ri gerekmektedir. Diğer taraftan, bu mükelleflerin götürtü usule alındıkları 1.1.1995'den bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar tevkif ettikleri vergiler ile düzenledikleri belgelerde gösterilen katma değer vergilerini de genel esaslara göre beyan ederek ödeyeceklerdir.

2) Gelir Vergisi Kanununa eklenen Geçici 43 üncü madde ile de yatırım indirimine ilişkin yapılan düzenlemeler konusunda uygulamada doğabilecek tereddütlere açıklık getirilmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile İlgili Değişikliklerin Gerekçesi

Madde 23. - Yapılan değişiklikle yatırım indirimi % 20 kurumlar vergisi kapsamından çıkarılmaktadır. Böylece mükelleflerin yatırım kararlarının bu verginin etkisinden kurtarılması amaçlanmaktadır.

Madde 24. - Bu madde ile Kurumlar Vergisi Kanununa geçici 23, 24, 25 ve 26 ncı maddeler eklenmektedir.

1. a) Tam mükellef kurumların bağlı değerlerinin ekonomik faaliyetlerinde daha etkin bir şekilde kullanılmasına imkân sağlamak amacıyla bu kurumların aktifinde yer alan iştirak hisselerinin ve gayrimenkullerinin satışından doğan kazançların sermayeye ilave edilmesi şartıyla kurumlar vergisinden istisna edilmesi öngörülmektedir. Ayrıca bu kazançların Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre % 20 kurumlar vergisine tabi tutulmaması da maddede açıklıkla belirtilmiştir. Öte yandan gayrimenkullerin teşvik belgeli yatırım yapmak üzere kurulacak bir sermaye şirketine veya yeni kurulacak yabancı ortaklı bir sermaye şirketine aynı sermaye olarak konulmasından doğan kazançların, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre tevkifata tabi tutulmaması sağlanmaktadır. Bu tevkifat, bu bent kapsamında yer alan diğer vergiden istisna kazançlar için % 10 oranında uygulanacaktır.

Vadeli satış halinde satışı takip eden iki yıl içinde maddî sermayeye dönüştürülen kazanç tutarı istisnadan yararlandırılacaktır.

Gayrimenkul ve menkul ticaretiyle uğraşan kurumların bu istisnadan yararlandırılmaması öngörülmektedir.

Kurumların iki tam yıl süreyle aktifinde yer almayan iştirak hisseleri veya gayrimenkullerinin satışından doğan kazançlar için istisna uygulanmayacaktır.

Kooperatifler ise bu istisnadan, gayrimenkul ve iştirak hissesi satışından elde ettikleri kazancı kuruluş amaçlarına harcamaları şartıyla yararlanabileceklerdir.

Öte yandan, yüksek teknolojiye sahip yabancı kuruluşlarla Türkiye'de ortak kurulacak olan üretim tesislerinin uluslararası piyasada rekabet gücü nedeniyle ihracat potansiyelinin yüksek olacağı şüphesizdir. Bu şekilde yapılacak yatırımlar öncesinde yabancı sermaye girişi ve daha sonra ihracat imkânları ile ülkemize önemli ölçüde döviz girişi sağlanmış olacaktır.

Bu amaçla, tam mükellefiyete tabi kurumların üretim tesislerinin ve bu tesislere ilişkin gayrimenkullerinin tamamının veya bir kısmının, yeni kurulacak olan yabancı sermayeli ve tam mükellefiyete tabi anonim şirketlere aynı sermaye olarak konulması halinde, bu aynı sermaye tahsisinden doğan kazançlar vergilendirilmeyecektir.

Bu istisnadan yararlanan kurumların gayrimenkul veya iştirak hisselerinin satışından doğan söz konusu kazançlarının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrası hüküm uygulanmaz.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu madde kapsamında yapılacak tescil işlemleri tapu ve kadastro harcıdan istisna edilecektir.

b) Bu madde ile kurumlar vergisinden müstesna tutulan rüçhan hakkı kuponlarının satışından elde edilen kazançlar ile anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar ve 1 Ocak 1986 tarihinden evvel ihraç kanunlarına veya Devletin, kanunların verdiği yetkiye dayanılarak akdettiği mukavelenamelere göre mevcut ve çıkacak vergilerden muafiyeti kabul edilmiş olan menkul kıymetlerin temettü faiz ve ikramiyeleri, Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan % 20 kurumlar vergisine tabi tutulmaması öngörülmektedir. Ayrıca anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre tevkifata tabi tutulmayacaktır. Rüçhan hakkı kupon satışından elde edilen kazançlar ile 1.1.1986 tarihinden önce ihraç edilmiş olan Devlet tahvili ve Hazine Bonoları faizleri üzerinden ise Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin söz konusu 6/b bendine göre % 10 gelir vergisi tevkifatı yapılacaktır.

2. Yapılan bir başka düzenleme ile yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinden sağlanan kazançların kurumlar vergisinden müstesna tutulması öngörülmektedir. Böylece müteahhitlerimizin uluslararası ihalelerde, diğer yabancı ülkelerin müteahhitleri karşısında rekabet gücünün artırılması amaçlanmıştır.

Vergiden müstesna tutulan bu kazançlar, % 20 oranlı kurumlar vergisine de tabi tutulmayacaktır. Vergiden müstesna bu kazançlar üzerinden, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre % 10 vergi tevkifatı yapılacaktır.

3. Yapılan değişiklik ile yatırım indirimi asgari kurumlar vergisi kapsamından çıkarılmaktadır. Geçici 25 inci madde ile de değişen söz konusu hükmün, mükelleflerin 1995 yılı hesap döneminden itibaren elde edecekleri kazançlarına uygulanması sağlanmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Katma Değer Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklerin Gerekçeleri

Madde 25. - 3065 sayılı Kanunda, götürü usule tabi mükelleflerin katma değer vergisi, alış ve giderleri ile bunlara ait katma değer vergisi arasındaki ilişkinin beyan edilmesi yolu ile belirleniyordu. Özellikle farklı vergi oranına tabi işlemleri bulunan mükelleflerde bu hesabın çok zor olması ayrıca bu tür; hesaplama, kayıt ve beyanname verme zorunluluğunun, götürü vergilendirmenin amacına uymaması nedeniyle, götürü vergilendirme tümtüyle gelir vergisine paralel ve basit bir usule kavuşturulmuştur.

Buna göre, gelir vergisinde götürü usule tabi olan mükellefler katma değer vergisinde de götürü usule göre vergilendirilecek, vergi matrahları da safi gelir vergisi matrahi olacaktır. İşlemleri hangi vergi oranına tabi olursa olsun, götürü mükelleflerin katma değer vergisi, bu şekilde belirlenen matraha bu Kanunun 28'inci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca belirlenen Genel Vergi Oranının % 20 cksiği uygulanmak suretiyle hesaplanacaktır.

Ancak götüürü mükelleflerin belge toplamalarını özendirme amacıyla, vergilendirme döneminde bir önceki takvim yılındaki alış ve giderleri dolayısıyla yükledikleri verginin belirli sınırlar içinde indirilmesine de imkân tanınmıştır. Bu şekilde yüklenen vergilerin en çok 1/3'ü indirilebilecek, indirimden sonra ödenecek tutar, götüürü gelir vergisi matrahları üzerinden hesaplanacak katma değer vergisi tutarının yarısından az olamayacaktır.

Madde 26. - Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin 1 inci fıkrasında sayılan kurum ve kuruluşlar çoğunlukla kamusal karakter taşıyan ve aslı amacı iktisadî olmayan organizasyonlardır. Bunların ticarî, ziraî, meslekî nitelikteki faaliyetleri istisnalar kapsamına girmemesi halinde Kanunun 1/3-g maddesi gereğince katma değer vergisine tabidir.

Ancak, madde kapsamına giren mükelleflerden bir kısmı (örneğin, sosyal dayanışma ve yardımlaşma vakıfları) yılda bir veya iki kez vergiye tabi işlem yapmalarına rağmen her vergilendirme dönemi için boş da olsa beyanname vermek zorunda kalmakta, beyanname vermeyen mükellefler ise cezalı işlemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu durum, yılın belirli dönemlerinde işlemleri bulunan mükellefler ile özellikle iktisadî amaç taşımayan bazı kamu kuruluşları tarafından uygulama sorunları yaratmaktadır.

Yapılan düzenleme ile Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinde sayılan kamusal karakterli kurum ve kuruluşlarla sınırlı olarak sadece vergiye tabi faaliyetlerinin bulunduğu dönemler için beyanname verdirme veya beyanı işlemle ilgili herhangi bir belgeye dayandırma ve bu mükelleflere ait verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirleme konusunda Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 27. - Götüürü mükelleflerin vergilendirilmesi ile ilgili olarak Katma Değer Vergisi Kanununun 38 inci maddesinde yapılan değişiklik, vergilendirme dönemi, tarh usul ve zamanı, ödeme usul ve zamanı konularında gelir vergisine paralel bir düzenleme yapılmasını gerektirmektedir.

3065 sayılı Kanunun 46/4 üncü fıkrasına eklenen bu hüküm ile götüürü katma değer vergisi mükelleflerinin vergilendirme dönemi cari yıla alınmış, tarhiyat ve ödeme konusunda gelir vergisi ile paralellik sağlanmıştır.

Madde 28. - 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 23 üncü maddesinde, tam mükellefiyete tabi kurumların aktiflerinde kayıtlı kıymetlerin satışından doğan kazançlarını, sermayelerine eklemeleri şartıyla bu kazançların kurumlar vergisinden istisna edilmesi hükme bağlanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanununda öngörülen söz konusu istisna hükmüne işlerlik kazandırmak, işletmelerin finansman sıkıntılarını gidermek ve şirketlerin aktifinde kayıtlı kıymetlerin satışını kolaylaştırmak amacıyla, Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 10 uncu madde ile şirketlerin aktifinde kayıtlı kıymetlerin satışı katma değer vergisinden istisna edilmiştir.

Öte yandan Kanunun, katma değer vergisinde götüürü mükellefiyetle ilgili hükümleri 1.1.1996 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Katma değer vergisinde götüürü mükellefiyetle ilgili olarak bu Kanunla değiştirilen eski hükümlere göre, götüürü mükelleflerin bir takvim yılına ait vergisi, ertesi yıl içinde beyan edilip ödenmekte idi. Değişiklik ile tarh, tahakkuk ve ödeme gelir vergisine paralel olarak cari yıla alınmıştır. Böylece götüürü mükelleflerin 1996 takvim yılına ait vergilerinin tarh, tahakkuk ve tahsili 1996 yılında yapılacaktır. Bu durumda, götüürü mükelleflerin 1996 yılı içinde, hem eski hükümlere göre 1995 takvim yılına ait vergi, hem de yeni hükümlere göre 1996 takvim yılına ait vergi ile muhatap tutulmaları gerekmektedir.

Aynı yıl içinde 2 kere vergi ödenmesini önlemek bakımından, götüürü mükelleflerin 1995 takvim yılına ait vergilerinin aranmaması uygun görülmüştür. Bu durumda götüürü mükellefler, 1995

yılı içinde eski hükümlere göre 1994 takvim yılına ait vergilerini, 1996 yılında ise yeni hükümlere göre 1996 takvim yılına ait vergilerini ödeyecek, arada vergi ödenmeyen yıl kalmayacaktır.

ALTINCI BÖLÜM

Kaldırılan Hükümlerin Gerekçesi

Madde 29. - 1. Bu maddenin 1 inci fıkrasının (a) bendi ile Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan götürü usule tabi olan mükelleflerin matrahlarını belirleyen derecelerden 4 ve 5 inci dereceler kaldırılmaktadır.

Bu düzenlemenin amacı, götürü matrahlar arasında çok fazla açılmış olan yelpazenin daraltılmasıdır. Mevcut maddede götürü matrahların tespiti için asgarî ücretin yıllık tutarına uygulanan oran, 5 inci derece için % 15 iken, 1 inci derece için % 140'dır. 4 üncü derece için de bu oran % 30'dur. 4 ve 5 inci derecelere ait hükümler kaldırılmak suretiyle, götürü matrahların tespiti için asgarî ücretin yıllık tutarına uygulanacak oran, 3 üncü dereceye ait olan % 50 oranı olarak öngörülmektedir. Böylece, 4 ve 5 inci derecelerde olan mükelleflerin vergi matrahı, 3 üncü derecenin matrahı olacaktır.

Bu gün için asgarî ücretin aylık tutarı 4 173 750 liradır. Bu ücretin net tutarı ise 2 759 428 lira etmektedir. Bu ücret düzeyi, Türkiye genelindeki en düşük geliri ifade etmekte ve bu gelir üzerinden aylık 726 487 lira gibi vergi ödenmesini gerektirmektedir. Bu gelirin yeterli olmadığı pek çok kesimlerce dile getirilmektedir. O halde götürü usule tabi olan bir kimsenin en düşük gelirinin de asgarî ücretin yarısından az olmaması gerektiği ifade edilebilir. Bu tutar aylık 2 086 875 lira etmekte ve bir işçinin asgarî ücret üzerinden eline geçen net tutardan daha düşük bir tutara tekabül etmektedir. Öte yandan, Kalkınmada Öncelikli Yörelere 2 086 875 liranın 1 inci derecede öncelikli yörelerde yarısının, 2 nci derecede öncelikli yörelerde de % 40 indirimli uygulanacağı dikkate alınır ise, bu tutar daha aşağı seviyelere inecektir.

Maddenin 1 inci fıkrasının (b) bendi ile de "Ortalama kâr haddi ve asgarî gayrisafî hâsılat esası" kaldırılmaktadır.

Ortalama kâr haddi imalatçılarla, perakende emtia satış işi ile iştigal eden mükelleflerin, perakende sattıkları malın maliyet bedeline ortalama kâr oranlarının uygulanması suretiyle kazancın tespitine yönelik sistemimizde yer alan oto-kontrol araçlarından bir tanesidir. Ancak, fiyat serbestisinin geçerli olduğu günümüzde, Devletin kâr oranı belirlemesine yapılan eleştiriler giderek yoğunlaşmaktadır.

Öte yandan, bu müessese yazar kasa uygulamasına geçilmesi ve belgelerin anlaşmalı matbahalarda bastırılması karşısında, oto-kontrol müessesesi olma özelliğini de kaybetmiştir. Ayrıca, bu müessese mükelleflerin gerçek kazançlarını beyan etme yerine, kâr oranlarına göre kazancın ayarlanabilmesine imkân veren bir olumsuz yapıya da bürünmüştür.

Bunun yanı sıra, asgarî gayrisafî hâsılat esası, hizmet işletmelerinin giderlerine % 20 oranının uygulanması suretiyle işleyen bir oto-kontrol aracıdır. Bu müessese, hâsılat tespiti yapılmayan işletmelerde uygulanmaktadır. Ayrıca, hâsılat tespiti yapılan işletmelerde ise giderlere % 20 oranı uygulanması nedeniyle işletmelerin belge almama eğilimine girmelerine neden olduğundan, belge sistemine olumsuz etki yapmaktadır.

Bu nedenlerle ve hayat standardı uygulaması da dikkate alınarak bu madde yürürlükten kaldırılmaktadır.

2. a) Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinde 3946 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile yurt dışındaki inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetlerden sağlanan kazançların kurumlar

vergisinden istisna edilmesine ilişkin 4 numaralı bendi yürürlükten kaldırılmış bulunduğundan 15 inci maddenin bu bende atıfta bulunan 8 numaralı bendi yürürlükten kaldırılmaktadır.

b) Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılan devirlerde, devralan kurumun, münfesi kurum ortaklarına veya sahiplerine devraldığı servet nispetinde hisse vermesini zorunlu kılan hüküm yürürlükten kaldırılmaktadır.

c) Yurt dışında yapılan inşaat, onarma, montaj işlerinde ve teknik hizmetlerden sağlanan kazançlar bu Kanunla yapılan bir başka düzenleme ile kurumlar vergisinden müstesna tutulmaktadır. Bu nedenle Kurumlar Vergisi Kanununun söz konusu kazançlar üzerinden yurt dışında ödenen vergilerin, bu kazançlar üzerinden hesaplanan kurumlar ve gelir vergisi tevkifatından mahsup edilmesini düzenleyen geçici 21 inci maddesinin 4 numaralı bendi yürürlükten kaldırılmaktadır.

3. Götürü Katma Değer Vergisi mükelleflerinin beyanname verme zorunluluğu sona erdirildiğinden, 3065 sayılı Kanunun bu mükelleflerin beyanname verme zorunluluğunu düzenleyen 41/3 maddesi, yürürlükten kaldırılmaktadır.

Yürürlük

Madde 30. – Yürürlük maddesidir.

Yürütme

Madde 31. – Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No : 1/838

Karar No : 117

27.3.1995

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 14.3.1995 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan "213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 21-22.3.1995 tarihinde yaptığı 40-41 inci birleşimlerinde Hükümeti temsilen Maliye Bakanının başkanlığında, Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Tasarı ile özet olarak;

- Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunan her gerçek kişinin yanısıra tüzel kişilere de bir vergi numarasının verilmesi,

- İş ve teşebbüsün bir yerden diğer bir yere nakledilmesinin adres değişikliği sayılması,

- Muhasebelerini bilgisayarlarla tutan işletmeler ile muhasebeye yönelik bilgisayar programları üreten kişi ve kuruluşları ve standartları belirlemeye Maliye Bakanlığının yetkili kılınması,

- Kıst amortisman uygulamasının kapsamının sınırlandırılması,

- Kanunî defterlere kaydı gereken hesap ve işlemlerin, vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde, bu defterler yerine tamamen veya kısmen başka defter ve kâğıtlara kaydedilmesi veya diğer kayıt ortamlarında izlenmesi halinin kaçakçılık suçu sayılması,

- Özel usulsüzlük cezasına ilişkin bazı hükümlerin yeniden düzenlenmesi,

- Kaçakçılık suçu işleyenler hakkında hükmolunan hapis cezasının, para cezasına çevrilmesi halinde, para cezasının hesaplanma şekline açıklık ve ölçü getirilmesi,

- Tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mal varlığından tamamen veya kısmen alınamayan vergi ve buna bağlı alacakların, kanunî temsilcilerinden 6183 sayılı Kanunun cebri takibata ilişkin hükümlerine göre takip ve tahsili cihetine gidilmesi,

- Vergi borçlarının çekle ödenmesinde, ödeme tarihi olarak, postaya verilme tarihi yerine tahsil dairesi kayıtlarına intikal tarihinin esas alınması, münakale suretiyle yapılan ödemelerde de ödeme tarihinin paranın tahsil dairesi hesabına geçtiği gün olarak kabul edilmesi,

- Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığınca müştereken belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, küçük boyutlu yatırımcıların Yatırım Teşvik Belgesinden muaf tutulması suretiyle yatırımların hızlandırılması, binaların da yatırım indirimi kapsamına alınması, halen % 20 olan standart yatırım indirimi oranının % 30'a çıkarılması, kalkınmada öncelikli yöreler ile kalkınma planı ve yıllık programlarda özel önem taşıdığı belirtilen sektörlerde yapılan yatırımlar için uygulanabilecek maksimum yatırım oranının ise % 70'den % 100'e yükseltilmesi, yatırım harcamalarının enflasyondan kaynaklanan kaybının telafisi amacıyla, yatırım indirimi uygulamasında yılı içinde indirilemeyerek sonraki yıla devreden yatırım indirimi tutarının izleyen ilk üç yılda, bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanması esasının getirilmesi,

- Defter tutmak suretiyle kazançları tespit edilen mükelleflerin, amortismanına tabi olan iktisadî kıymetlerinin satışından doğan kazançlarının tespitinde, iktisadî kıymetlerin maliyet bedelinin her yıl endekslenmesi esasının getirilmesi,

- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan kişi ve kurumlara karşı inşaat ve onarma işini taahhüt edenler ile bu mükelleflere karşı derece derece taahhütte bulunanların götürü usulden yararlandırılmaması, inşaat ve onarım işi yapanlar dışında kalan mükelleflerden gerçek usule alınanların, yeniden götürü usule dönebilmesine imkân sağlanması,

- Yetiştirilmesi diğer araçlara göre daha kısa zaman alan (kavak, okaliptüs ve benzeri) ve kesilip satılmak üzere dikilen ağaçların yetiştirilmesinin vergi yoluyla özendirilmesi,

- Yatırım indirimi tutarının asgarî kurumlar vergisi kapsamı dışına çıkartılması ve kurum stopaj matrahına dahil edilmesi,

- Başbayiler hariç olmak üzere, millî piyango bayiliği yapanların mükellefiyet durumları ve gezici olup olmadıklarına bakılmaksızın, bunlara komisyon, prim ve benzeri adlar altında yapılan ödemelerden vergi tevkifatı yapılması, ziraî hizmet kapsamına giren hizmetler için yapılan ödemelerin de vergi tevkifatı kapsamına alınması,

- Gelir vergisi tarifesindeki gelir dilimlerinin 10 katına kadar artırılabilmesi için Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi,

- Kurumların aktiflerinde yer alan iştirak hisselerinin ve gayrimenkullerinin satışından doğan kazançların sermayeye ilave edilmesi şartıyla kurumlar vergisinden istisna edilmesi gayrimenkullerin teşvik belgeli yatırım yapmak üzere kurulacak bir sermaye şirketine veya yeni kurulacak yabancı ortaklı bir sermaye şirketine aynı sermaye olarak konulmasından doğan kazançların Gelir Vergisi tevkifatına tabi tutulmaması,

- Yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinde sağlanan kazançların, Türkiye'ye döviz olarak getirildiğinin tevsik edilmesi kaydıyla kurumlar vergisinden müstesna tutulması ve bu kazançlardan sadece % 10 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması,

- Katma değer vergisinde, götürü vergilendirmenin tümüyle gelir vergisine paralel ve basit bir usule kavuşturulması,

- Şirketlerin aktifine kayıtlı kıymetlerin satışının katma değer vergisinden de istisna edilmesi,

- "Ortalama kâr haddi" ve "asgarî gayrisafi hâsılat esası"nın kaldırılması, öngörülmektedir. Komisyonumuzda tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Tasarının ilave vergi yükü getirmediği, bazı vergi kanunlarında teknik düzenlemeler yapıldığı,

- Sosyal amaçlı ve ekonomiyi canlandırmaya yönelik düzenlemeleri kapsadığı,

- Vergi düzenlemelerinin birçok yönü bulunmakla birlikte önemli bir amacının da ekonomiyi yönlendirmek olduğu, ancak son yıllarda getirilen vergi düzenlemelerinin istenen amaçlara ulaşmadığı, ekonomik dengeyi bozduğu,

- Vergi kanunlarında sık sık değişiklik yapılmasının doğru olmadığı,

- Dolaysız vergilerin, vergi gelirleri içindeki payının % 60'a çıktığı, bunun vergi adaletindeki bozulmanın açık bir göstergesi olduğu,

- 1993 yılının sonunda çıkarılan vergi kanunlarında yatırım, üretim ve ihracatın teşvik edilmemesiyle hata yapıldığı, bu tasarı ile hatadan dönülerek yerinde bir karar verilmiş olduğu,

- Herkese bir vergi numarası verilmesi yerine vatandaşlık veya sosyal güvenlik numarası verilmesinin daha uygun olacağı, kaldı ki şu anda çalışmaları devam eden Mernis Projesi ile soruna çözüm getirilebileceği, bu nedenle projenin teşvik edilmesi gerektiği,

gibi görüş ve eleştiriler dile getirilmiştir.

Bu görüş ve eleştirilere Hükümet adına verilen cevaplarda ve açıklamalarda ise,

- Vergi sistemlerinin, izlenen ekonomik politikaları kavrayan ve sosyal olaylara cevap veren bir yapıda olması gerektiği, bunu sağlamak için vergi sistemimizin zaman içinde gözden geçirilmesi ve bazı düzenlemelere gidilmesinin kaçınılmaz bir zorunluluk olarak ortaya çıktığı,

- Tasarı ile vergi sistemimizin gözden geçirilerek, günümüzün ekonomik ve sosyal şartlarına paralel düzenlemelere gidildiği, ayrıca uygulamadan doğan bazı sorunların çözümlendiği,

- Tasarının ek bir vergi yükü getirmedeği,

- Ülke ekonomisini canlandırmayı hedeflediği,

- Denetim yoluyla vergi kayıp ve kaçığının önlenmesi çalışmalarının devam ettiği, tasarının vergi kayıp ve kaçığının önlenmesinde kanunen güç verecek bazı düzenlemeleri de kapsadığı,

- Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde bulunan her gerçek kişiye bir vergi numarası verilmesinde Maliye Bakanlığının yetkili olduğu, bu kez tüzelkişilere de numara verilmesinin kapsama alındığı, bu uygulamanın amacının kayıt dışı ekonominin kayda alınması ve belge düzeninin kurulması olduğu,

- Her gerçek ve tüzelkişiye bir vergi numarası verilmesi uygulamasının vatandaşlık numarasına gidilecek şekilde yaygınlaştırılacağı, numaranın kişinin tüm sosyal ve ekonomik hayatını kapsayacağı, bu konudaki çalışmaların devam ettiği, yakında uygulamanın başlatılacağı,

- Tasarı ile götürü usule tabi olan mükelleflerin katma değer vergisi mükellefiyetlerinin yerine getirilmesinde basitlik sağlandığı,

- Bazı katma değer vergisi mükellefleriyle ilgili olarak vergiye tabi işlemlerinin meydana geldiği dönemlerde beyanname vermelerini temin amacına yönelik düzenlemelere de gidilmesi suretiyle, bürokratik formalitelerin ortadan kaldırıldığı,

- Vergi Usul Kanununda amortismanla ilgili bazı kolaylıklar sağlandığı,

- Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile ilgili olarak yapılan düzenlemelerle, bir yandan amme alacağının tahsilinin daha da etkin hale getirilmesinin, diğer yandan da tahsil edilen paraların süratle hazineye intikalının amaçlandığı, ifade edilmiştir.

Yapılan bu görüşmeleri takiben tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarıya;

- 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 175 inci maddesinden sonra gelmek üzere çerçeve 5 inci madde olarak yeni ilave edilen mükerrer 175 inci madde ile getirilen mecburiyetlere uymayanların da aynı kanunun 30 uncu maddesindeki cezalar kapsamına alınmasını öngören bir metin yeni çerçeve 2 nci madde olarak,

- Yukarıda işaret edilen ve mükelleflerin defter kayıtlarının daha sağlıklı hale getirilmesi, bu suretle vergi kayıp ve kaçığının önlenmesi ve kayıt dışı ekonominin daraltılması amacıyla, Vergi Usul Kanununa, kanunî defterlerin tutturulması ile ilgili bir metin mükerrer 175 inci madde şeklinde ve yeni çerçeve 5 inci madde olarak,

- Kaçakçılık ve kaçakçılığa teşebbüs suçlarının duyurulmasında stajyer gelirler kontrolörlерinin de doğrudan bildirimde bulunabilmesini teminen, Vergi Usul Kanununun 367 nci maddesinin birinci fıkrasına "stajyer gelirler kontrolörleri"nin de eklenmesini öngören bir metin yeni çerçeve 10 uncu madde olarak,

- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının değiştirilmesi suretiyle; gereksiz zaman ve mesai harcanmasını önlemek ve takibat giderlerini azaltmak amacıyla, yapılacak takip sonunda tahsili imkânsız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan 500 000 liraya kadar olan amme alacaklarının terkinini mümkün kılan ve bu miktarı on katına kadar artırmaya Bakanlar Kuruluna yetki verilmesini öngören bir metin yeni çerçeve 15 inci madde olarak,

- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 ncı maddesinin 1 numaralı bendine parantez içi bir hüküm eklenmesi suretiyle; ihracat, yurt dışında yapılan inşaat, onarma ve montaj işleri ile yurt dışı taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükelleflerin, bu bentte yazılı giderlere ilaveten bu faaliyetlerden döviz olarak elde ettikleri hâsılâtın binde beşini aşmamak şartıyla, yurt dışındaki bu işlerle ilgili giderlerine karşılık olmak üzere, götürü olarak hesapladıkları giderleri de vergiden indirebilmelerine imkân sağlayan yeni bir metin çerçeve 19 uncu madde olarak,

- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa mükerrer 111 inci madde eklenmesi suretiyle; 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununa göre talih oyunları salonları işletmeciliği faaliyetinde bulunan, gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile kurumlar vergisi mükelleflerinin talih oyunları salonlarında bulundurdıkları her bir oyun masası ve makinesi için aylık dönemler itibarıyla belli bir miktarda gelir vergisi ödemelerini öngören yeni bir metin çerçeve 24 üncü madde olarak,

- Deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçlarının imal ve inşaaı ile ilgili olarak yapılan teslim ve hizmetlerin de, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin (a) fıkrası kapsamına alınması suretiyle, mükelleflerin bu giderlere ait katma değer vergisi yükünden arındırılması ve bu yolla finansman sıkıntısının giderilmesini amaçlayan yeni bir metin çerçeve 31 inci madde olarak,

- Talih oyunları işletmelerinin daha etkin bir biçimde denetlenebilmesini ve böylece bu sektördeki vergi kayıpları giderilirken, talih oyunları işletmelerinde oyun oynayanların haklarını da güvence altına almayı amaçlayan yeni bir metin 36 ncı madde olarak, ilave edilmiştir.

Tasarının;

- Çerçeve 6 ncı maddesi; 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesinin 4 numaralı bendinde yer alan "serbest meslek kazanç defteri"nin bent kapsamından çıkarılması, tasarı ile getirilen diğer değişikliklerin benimsenmesi ve ilave edilen yeni maddeler nedeniyle madde numarasının 8 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 7 nci maddesi; 213 sayılı Vergi Usul Kanununun kaçakçılık suçunda hapis cezasını düzenleyen 359 uncu maddesinin cezalara caydırıcılık niteliği kazandırılacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 9 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 24 üncü maddesi; 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici 24 üncü maddenin, yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinden sağlanan kazançların vergilendirilmesine açıklık getirecek şekilde yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 30 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 25 inci maddesi; 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 38 inci maddesinin 3 numaralı fıkrasının, aynı fıkroda öngörülen oranlara esneklik kazandırabilmek bakımından Bakanlar Kuruluna iş grupları ve yöreler itibarıyla, % 30 oranını % 15 ila % 45, % 50 oranının ise % 25 ila % 75 arasında belirlemeye yetki verecek şekilde yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 32 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 27 nci maddesi; 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinin 4 numaralı fıkrasının, götürlü katma değer vergisi mükellefleri ile götürlü gelir vergisi mükellefleri arasında verginin ödeme zamanları konusunda tam bir paralellige imkân verecek şekilde yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 34 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 30 uncu maddesi; ilave edilen yeni maddeler nedeniyle, kapsamındaki madde numaralarının buna göre yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 38 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 1 inci maddesi aynen,

- 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 28, 29 ve yürütmeye ilişkin 31 inci maddeleri, sırasıyla 3, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 35, 37 ve 39 uncu maddeler olarak aynen, kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>İlyas Aktaş</i>	<i>Yılmaz Ovalı</i>
Samsun	Bursa
Sözcü	Kâtip
<i>Alaettin Kurt</i>	<i>Hayri Doğan</i>
Kocaeli	Antalya
Üye	Üye
<i>Veli Andaç Durak</i>	<i>Cemalettin Gürbüz</i>
Adana	Amasya
Üye	Üye
<i>Bilal Güngör</i>	<i>M. Nedim Budak</i>
Ankara	Ankara
Üye	Üye
<i>Süleyman Hatinoğlu</i>	<i>Melih Pabuçcuoğlu</i>
Artvin	Balıkesir
Üye	Üye
<i>İbrahim Arısoy</i>	<i>Edip Safder Gaydalı</i>
Niğde	Bitlis
Üye	Üye
<i>Zeki Ergezen</i>	<i>Necmi Hoşver</i>
Bitlis	Bolu
Muhalfim	
M.Ş. Eklidir.	
Üye	Üye
<i>Mustafa Çiloğlu</i>	<i>A. Adnan Türkoğlu</i>
Burdur	Çorum
Üye	Üye
Muharrem Şemsek	<i>Mehmet Gözlükaya</i>
Çorum	Denizli
İmzada bulunamadı.	
Üye	Üye
<i>İsmail Köse</i>	<i>M. Fevzi Yalçın</i>
Erzurum	Eskişehir

Üye
Nurhan Tekinel
Kastamonu
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya

Üye
Mustafa Yılmaz
Malatya

Üye
Yahya Uslu
Manisa

Üye
Koray Aydın
Trabzon

Üye
Osman Develioğlu
Kayseri
Üye
Mustafa Ünaldu
Konya
Muhalfim.
M.Ş. eklidir.
Üye
Münir Doğan Ölmeztoprak
Malatya

Üye
Nevşat Özer
Muğla
İmzada bulunamadı.
Üye
Vahdet Sinan Yerlikaya
Tunceli

Üye
Ural Köklü
Uşak
İmzada bulunamadı.

MUHALEFET ŞERHİ

Bazı vergi kanunlarında yeniden düzenlemeler yapan (1/838) numaralı tasarıya aşağıdaki hususlardan dolayı muhalifiz:

1. Öncelikle Komisyonumuz İçtüzüğü'nün 21 inci ve 22 nci maddelerine muhalefetle toplantıyı gerçekleştirmiştir.

2. Ülkede idarî, ekonomik ve sosyal birçok problemler yaşanmaktadır. Bu problemlerin en büyük sorumlusu mevcut yönetimdir. Bir yıl bile geçmeden vergi mevzuatında yeniden değişiklik yapmak da bunun belirtilerinden biridir.

3. Bazı iyileşmeler var ise de, tasarıda bir çok hususta şahsî ve indî kararlara bakılmaktadır. Belediyelere yapılan ödemelerdekine benzer apaçık partizan uygulamaların bu konularda da devam etmesi ihtimali kuvvetlidir. Bu konuların daha kesin kıstaslarla tanımlanmasına ihtiyaç vardır.

4. Daha tapu ve kadastro tamamlanmamış ve bir çok meselesi yarım bırakılmış olan ülkemizde her vatandaşa vergi uygulaması başarılı olsa bile -ki başarılı olacağı kanaatini taşıyoruz- mevcut iktidarın halkımıza, dul, yetim ve emeklilerden memuruna, esnafından köylüsüne, işçisinden işsizine nasıl geçiyorsun, nasıl barınıyorsun, nasıl yaşıyorsun diyemeyen devletin ver bakalım diyen çehresini güçlendirmek hevesini ortaya koymaktadır.

5. Bu tasarı 5 Nisan kararlarının yıkımının devam edeceğini göstermektedir.

6. Devletin yapamadığı bir takım hizmetleri yürüten mevcut vakıf ve derneklerin faaliyetlerini yavaşlatacak bir takım hükümler getirmektedir.

7. Çok önemli konular görüşmeler sırasında verilen önergelerle getirilmiş ve yeterince bilgilendirilmeden veya yanlış verilen bilgilere dayandırılarak metine eklenmiş böylece tasarı daha da bir adaletsiz, haksız hükümler taşıır hale getirilmiştir.

Bunlardan birisi de; defter tutan herkesi yeminli muhasebecilere mahkûm edecek bir yetkinin hükûmete verilmesidir.

Bu hükûm zaten zor geçinen, işyeri kapatmakla yüzyüze gelmiş (bir çoğu da kapatmış) esnafımızın ve serbest meslek erbabımızın şartlarını daha da kötüleştirecektir.

8. Ayrıca bu tasarıya armatörleri ve bazı özel kişileri koruyan hükümlerde önergelerle ilave edilmiştir.

9. Vergi ile ilgili belgeler üzerinde işlenen suçlara karşı kesilen para cezaları büyükler için % 10 olarak belirlenirken küçükler için % 10'u kabul etmeyerek en az bir milyon TL. hükmünün getirilmesi yine küçük esnaf ve üreticiler için ezici bir hüküm oluşturmaktadır.

10. Yürürlük tarihlerindeki farklılıklar da tereddütlerimizi desteklemektedir. Muhalefetimizi bildirir muhalefet şerhidir.

Prof. Dr. Mustafa Ünal
Konya

Zeki Ergezen
Bitlis

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 1. - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 8 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Türkiye Cumhuriyeti tabiyetinde bulunan her gerçek kişi ile tüzelkişilere bir vergi numarası verilir. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye ve vergi numarasının kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzelkişilerce yapılacak işlemlerle ilgili kayıtlarda ve düzenlenecek belgelerde kullanılması mecburiyetini getirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

MADDE 2. - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 163 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Nakil

Madde 163. - İş ve teşebbüsün bir yerden diğer bir yere nakledilmesi adres değişikliği sayılır."

MADDE 3. - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 175 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Maliye Bakanlığı, muhasebe kayıtlarını bilgisayar programları aracılığıyla izleyen mükellefler ile bu bilgisayar programlarını üreten gerçek ve tüzelkişilerce uyulması gereken kuralları ve bilgisayar programlarının içermesi gereken asgari hususlar ile standartları ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki 9 numaralı bent eklenmiştir.

9. Bu Kanunun mükerrer 175 inci maddesi ile getirilen mecburiyetlere uyulmamışsa,

MADDE 3. – Tasarının 2 nci maddesi 3 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. – Tasarının 3 üncü maddesi 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. – 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 175 inci maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 175 inci madde eklenmiştir.

Kanunî Defterlerin Tuturulması

MÜKERRER MADDE 175. – Maliye Bakanlığı;

1. Bu Kanun hükümlerine göre tutulması mecburî olan defterlerin 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış serbest muhasebeci veya serbest muhasebeci malî müşavirler tarafından tutulması mecburiyetini getirmeye, bu mecburiyeti defter çeşitleri, mükellef grupları ve faaliyet konuları itibarıyla ayrı ayrı uygulamaya, yıllık satış hâsılatı veya gayrisafi kazanç toplamı Maliye Bakanlığınca belirlenen tutarı aşmayan mükellefleri bu mecburiyetten muaf tutmaya,

2. 17.7.1964 tarihli ve 507 sayılı Kanuna göre kurulan Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu ile Türkiye Barolar Birliği ve benzeri Birliklere bağlı meslekî kuruluşlara kayıtlı mükelleflerden, yıllık satış hâsılatı veya gayrisafi kazanç toplamı Maliye Bakanlığınca belirlenen tutarı aşmayanların, bu Kanuna göre tutulması mecburî olan defterlerini, bu Konfederasyon veya Birlikler ile Türkiye Serbest Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirler Odaları Birliği arasında varılan mutabakat çerçevesinde bağımsız olarak faaliyette bulunan serbest muhasebeci veya serbest muhasebeci malî müşavirlere tuturma mecburiyeti getirmeye,

3. Mükelleflerle serbest muhasebeci veya serbest muhasebeci malî müşavirler arasında bu maddede belirtilen konularla ilgili olarak düzenlenmesi gereken sözleşmelerde yer alacak hususları belirlemeye,

bu uygulamalara ilişkin usul ve esasları tayin ve tespitte yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 4. - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 320 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları binek otomobilleri hariç olmak üzere, işletmelere ait binek otomobillerinin aktife girdiği hesap dönemi için ay kesri tam ay sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar amortisman ayrılır. Amortisman ayrılmayan süreye isabet eden bakiye değer, itfa süresinin son yılında tamamen yok edilir."

MADDE 5. - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinin ikinci fıkrasının 1 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Vergi kanunlarına göre tutulması zorunlu olan defterlere kaydı gereken hesap ve işlemleri, vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde bu defterler yerine tamamen veya kısmen başka defter ve kağıtlara kaydetmek veya diğer kayıt ortamlarında izlemek."

MADDE 6. - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesinin 1, 2, 3, 4 ve 6 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye 6 numaralı bentten sonra gelmek üzere 7 numaralı bent eklenmiştir.

"1. Verilmesi ve alınması icabeden fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ile serbest meslek makbuzlarının verilmemesi, alınmaması veya düzenlenen bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi halinde; bu belgeleri düzenlemek ve almak zorunda olanların herbirine, her bir belge için 1 500 000 liradan aşağı olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken meblağın veya meblağ farkının % 10'u nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak tespit olunan yukarıda yazılı özel usulsüzlükler için kesilecek cezanın toplamı 750 000 000 lirayı geçemez.

"2. Perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihazla verilen fiş, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenlenen zorunluluğu getirilen belgelerin; düzenlenmediğinin, kullanılmadığının, bulundurulmadığının, düzenlenen belgelerin aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verildiğinin veya gerçeğe aykırı olarak düzenlendiğinin tespiti halinde, her bir belge için 1 500 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

Ancak, her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek özel usulsüzlük cezasının toplamı her bir tespit için 75 000 000 lirayı, bir takvim yılı içinde ise 750 000 000 lirayı aşamaz."

"3. 232 nci maddenin birinci fıkrasının 1 ile 5 numaralı bentlerinde sayılanlar dışında kalan kişilerin fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu, perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi ve giriş ve yolcu taşıma biletlerini almadıklarının tespit edilmesi halinde bunlara bu maddenin 2 numaralı bendinde belirtilen cezanın beşte biri kadar özel usulsüzlük cezası kesilir. Şu kadar ki, bu cezanın kesilebilmesi için, belge alınmadığına ilişkin tespit vergi incelemesine yetkili olanlar tarafından yapılması şarttır. Bu hükmün uygulanmasında belge alınmadığına ilişkin tespit tutanağının belge almayana verilen örneği, ceza ihbarnamesi yerine geçer."

"4. Günlük kasa defteri, günlük perakende satış ve hasılat defteri, serbest meslek kazanç defteri ile Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; işyerinde bulundurulmaması, bu defterlere yazılması gereken işlemlerin günü gününe deftere kayıt edilmemesi veya yoklama ve incelemeye yetkili olanlara istendiğinde ibraz edilmemesi halleri ile vergi kanunlarının uygulanması bakımından levha bulundurma veya asma zorunluluğu bulunan mükelleflerin bu zorunluluğa uymamaları halinde her tespit için 1 500 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6. - Tasarının 4 üncü maddesi 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. - Tasarının 5 inci maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesinin 1, 2, 3, 4 ve 6 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye 6 numaralı bentten sonra gelmek üzere 7 numaralı bent eklenmiştir.

1. Verilmesi ve alınması icabeden fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ile serbest meslek makbuzlarının verilmemesi, alınmaması veya düzenlenen bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi halinde bu belgeleri düzenlemek ve almak zorunda olanların herbirine, her bir belge için 1 500 000 liradan aşağı olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken meblağın veya meblağ farkının % 10'u nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak tespit olunan yukarıda yazılı özel usulsüzlükler için kesilecek cezanın toplamı 750 000 000 lirayı geçemez.

2. Perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihazla verilen fiş, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenlenen zorunluluğu getirilen belgelerin; düzenlenmediğinin, kullanılmadığının, bulundurulmadığının, düzenlenen belgelerin aslı ile örneğinde farklı meblağlara yer verildiğinin veya gerçeğe aykırı olarak düzenlendiğinin tespiti halinde, her bir belge için 1 500 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

Ancak, her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek özel usulsüzlük cezasının toplamı her bir tespit için 75 000 000 lirayı, bir takvim yılı içinde ise 750 000 000 lirayı aşamaz.”

3. 232 nci maddenin birinci fıkrasının 1 ila 5 numaralı bentlerinde sayılanlar dışında kalan kişilerin fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu, perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi ve giriş ve yolcu taşıma biletlerini almadıklarının tespit edilmesi halinde bunlara bu maddenin 2 numaralı bendinde belirtilen cezanın beşte biri kadar özel usulsüzlük cezası kesilir. Şu kadar ki, bu cezanın kesilebilmesi için, belge alınmadığına ilişkin tespit vergi incelemesine yetkili olanlar tarafından yapılması şarttır. Bu hükmün uygulanmasında belge alınmadığına ilişkin tespit tutanağının belge almayana verilen örneği, ceza ihbarnamesi yerine geçer.

4. Günlük kasa defteri, günlük perakende satış ve hâsılat defteri ile Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; işyerinde bulundurulmaması, bu defterlere yazılması gereken işlemlerin günü gününe deftere kayıt edilmemesi veya yoklama ve incelemeye yetkili olanlara istendiğinde ibraz edilmemesi halleri ile vergi kanunlarının uygulanması bakımından levha bulundurma veya asma zorunluluğu bulunan mükelleflerin bu zorunluluğa uymamaları halinde her tespit için 1 500 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

"6. Bu Kanuna göre belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve malî tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ve kullanılmasına ilişkin kural ve standartlara uymayanlara 37 500 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir."

"7. Bu Kanunun 8 inci maddesinin son fıkrası uyarınca getirilen mecburiyete uymaksızın işlem yapanlara her bir işlem için 1 500 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir."

MADDE 7. - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Kaçakçılık suçu nedeniyle hükümlenen hapis cezasının paraya çevrilmesi halinde, para cezası tutarının hesabında; hapis cezasının her bir günü için sanayi sektöründe çalışan 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen yürürlükteki asgarî ücretin bir aylık brüt tutarının yarısı esas alınır ve hükümlenen bu para cezası ertelenemez."

İKİNCİ BÖLÜM

6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile İlgili Değişiklikler

MADDE 8. - 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 35 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki mükerrer 35 inci madde eklenmiştir.

"*Kanunî Temsilcilerin Sorumluluğu*

MÜKERRER MADDE 35. - Tüzelkişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzelkişiliği olmayan teşekküllerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları, kanunî temsilcilerin ve tüzelkişiliği olmayan teşekküllü idare edenlerin şahsî mal varlıklarından bu kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Bu madde hükmü, yabancı şahıs veya kurumların Türkiye'deki mümessilleri hakkında da uygulanır.

Tüzelkişilerin tasfiye haline girmiş veya tasfiye edilmiş olmaları, kanunî temsilcilerin tasfiyeye giriş tarihinden önceki zamanlara ait sorumluluklarını kaldırmaz.

Temsilciler, teşekküllü idare edenler veya mümessiller, bu madde gereğince ödedikleri tutarlar için asıl amme borçlusuna rücu edebilirler."

MADDE 9. - 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"41 inci maddeye göre yapılan ödemelerde çekin tahsil dairesine veya bankaya verildiği, paranın bankaya ve postaneye yatırıldığı, münakale emri üzerine paranın tahsil dairesine hesabına geçtiği gün ödeme yapılmış sayılır."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

6. Bu Kanuna göre belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve malî tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ve kullanılmasına ilişkin kural ve standartlara uymayanlara 37 500 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

7. Bu Kanunun 8 inci maddesinin son fıkrası uyarınca getirilen mecburiyete uymaksızın işlem yapanlara her bir işlem için 1 500 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

MADDE 9. – 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kaçakçılık Suçunda Hapis Cezası

Madde 359. – Bu Kanunun 344 üncü maddesinin;

1. 1, 4, 5 ve 6 numaralı bentlerinde yazılı kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Hükmolunan hapis cezasının para cezasına çevrilmesi halinde, para cezası tutarının hesabında, hapis cezasının herbir günü için sanayi sektöründe çalışan 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen yürürlükteki asgarî ücretin bir aylık brüt tutarının yarısı esas alınır ve hükmolunan bu para cezası ertelenemez.

2. 2 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında üç yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

Bu maddenin 1 ve 2 numaralı bentlerinde belirtilen fiilleri tekrar işleyenler hakkında verilecek cezalar bir kat artırılır.

Kaçakçılık suçlarını işleyenler hakkında bu maddede yazılı cezaların uygulanması, 345 inci maddede yazılı vergi cezalarının ayrıca uygulanmasına engel teşkil etmez.

MADDE 10. – 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 367 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "... gelirler kontrolörleri ..." ibaresinden sonra gelmek üzere "... ile stajyer gelirler kontrolörleri ..." ibaresi eklenmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile İlgili Değişiklikler

MADDE 11. – Tasarımın 8 inci maddesi 11 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. – Tasarımın 9 uncu maddesi 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 10. - 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesinin son fıkrasına aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

"Tescil edilen amme alacağının gecikme zammı tatbik edilmeyen alacaklardan olması halinde, ödenen tecil faizleri iade veya mahsup edilmez."

MADDE 11. - 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 64 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Haciz muameleleri, tahsil dairelerince düzenlenen ve alacaklı amme idaresinin, mahallî en büyük memuru veya tevkil edeceği memur tarafından tasdik edilen haciz varakalarına dayanılarak yapılır."

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 12. - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin 8 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"8. Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (İşverenlerce, işyerinde veya müstemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 100 000 lirayı aşmaması ve buna ilişkin ödemenin yemek verme hizmetini sağlayan mükelleflere yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması halinde, aşan kısım ile hizmet erbabına yemek bedeli olarak nakten yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir.);"

MADDE 13. - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 202 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle eklenen ek 2 nci maddenin birinci fıkrasının 4 numaralı bendi ile ek 3 üncü madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ek 4 üncü maddenin birinci fıkrasına aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

"4. Yatırıma başlamadan önce Hazine Müsteşarlığına başvurularak gerekli bilgi ve belgelerin tevdi edilmiş ve yukarıda belirtilen şartların mevcudiyeti tasdik edilerek Yatırım Teşvik Belgesi verilmiş olmalıdır. Şu kadar ki, Yatırım Teşvik Belgesi aranmaksızın yatırım indirimi uygulanacak yatırım türü veya miktarlarını (bu fıkranın 3 numaralı bendinde yer alan miktarları aşmamak ve bu miktarların yarısından aşağı olmamak üzere) yöreler veya sektörler itibarıyla ayrı ayrı belirlemeye ve bu hükmün uygulamasına ilişkin usul ve esasları tespiti Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı müştereken yetkilidir.

Araştırma, plan ve proje masrafları ile arazi temini için yapılan giderler hariç olmak üzere, yatırımla ilgili her türlü harcamalar yatırıma başladığını gösterir."

"EK MADDE 3. - Yatırım indirimine, kaynağı ne olursa olsun, ek 2 nci maddede yazılı şartları haiz bulunan yatırımlarla ilgili harcamalardan; bina, makine, tesisat, araç (sadece işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olanlar) ve benzeri amortismanına tabi aktif değerlerin yeni olanlarının maliyet bedelleri esas teşkil eder.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13. – Tasarının 10 uncu maddesi 13 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. – Tasarının 11 inci maddesi 14 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. – 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yapılacak takip sonunda tahsili imkânsız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan 500 000 liraya kadar (500 000 lira dahil) amme alacakları, amme idarelerinde terkin yetkisini haiz olanlar tarafından tahsil zamanaşımı süresi beklenilmeksizin terkin olunabilir. Bakanlar Kurulu, bu miktarı on katına kadar artırmaya yetkilidir.”

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 16. – Tasarının 12 nci maddesi 16 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. – Tasarının 13 üncü maddesi, bağlı madde ve fıkra değişiklikleri ile birlikte 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Aktif değerlerin yeni olmasından maksat, bunların yurt içinde veya dışında daha önce hiçbir şekilde kullanılmamış bulunmasıdır. Yurt dışında kullanılmış olsa dahi Hazine Müsteşarlığınca uygun görülen makine ve tesislerin ithali halinde, bu aktif kıymetler yatırım indirimi uygulaması bakımından yeni addolunur.

Personel lojmanları inşası (kalkınmada öncelikli yörelerde yapılanlar hariç) ve tefrişi, arazi ve ya arsa tedariki, yedek parça temini, esas proje dışında münferit tesisat, makine, araç mübayaası için yapılan harcamalara yatırım indirimi uygulanmaz. İnşa edilmiş olarak veya inşa halinde satın alınan binaların satın alma bedeli üzerinden yatırım indirimi yapılmaz.

Petrol Kanununa göre yürütülen arama ve sondaj faaliyetleri için yapılan ve aktifleştirilen harcamalardan, ilgili bakanlığın görüşü alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığınca belirlenenler, yatırım indirimi uygulaması bakımından yatırım harcaması sayılır.

Yatırım indiriminin nispeti, yatırım miktarının % 30'udur. Bakanlar Kurulu bu oranı, kalkınmada öncelikli yöreler ile kalkınma planı ve yıllık programlarda özel önem taşıdığı belirtilen sektörlerde yapılan yatırımlar için % 100 oranına kadar artırmaya veya kanunî orandan az olmamak üzere yeniden tespit etmeye yetkilidir.

Bakanlar Kurulunca tespit edilen yeni oranlar, Bakanlar Kurulu Kararının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren yapılan harcamalara uygulanır."

"İlgili yıl kazancından indirilemeyen yatırım indirimi tutarı, izleyen ilk üç yılda Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır (Teşvik Belgesiz yatırımlar bu maddedeki yeniden değerlendirme hükümlerinden faydalanmaz)."

MADDE 14. - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Mükelleflerin iktisap tarihinden itibaren en az iki tam yıl süreyle işletmelerinde kayıtlı bulunan gayrimenkul, iştirak hisseleri ve amortismanı tabi diğer iktisadî kıymetleri elden çıkarmaları halinde, bu iktisadî kıymetlerin maliyet bedeli, bunların iktisap edildiği ve elden çıkarıldıkları yıllar hariç olmak üzere her takvim yılı için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak kazancın tespitinde dikkate alınır. Bu hüküm 39 uncu madde gereğince işletme hesabı esasına göre ticarî kazancın tespitinde de uygulanır. Bilanço esasında defter tutan mükellefler tarafından artırılan maliyet bedeline tekabül eden kazançlar, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında gösterilir. Bu fon, sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde, o yılın kazancına dahil edilerek vergiye tabi tutulur. Söz konusu iktisadî kıymetlerin alım satımı ile devamlı olarak uğraşanlar, alım satımını yaptıkları iktisadî kıymetler için bu hükümden yararlanamazlar. Bu fıkra hükmünün uygulanması-na ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18. – Tasarının 14 üncü maddesi 18 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. – 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 inci maddesinin 1 numaralı bendine aşağıdaki parantez içi hüküm eklenmiştir.

(İhracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükellefler, bu bentte yazılı giderlere ilâveten bu faaliyetlerden döviz olarak elde ettikleri hâsılatın binde beşini aşmamak şartıyla yurt dışındaki bu işlerle ilgili giderlerine karşılık olmak üzere götürü olarak hesapladıkları giderleri de indirebilirler.)

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 15. - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinin 4 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. Bu Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan kişi ve kurumlara karşı inşaat ve onarma işini taahhüt edenler ile bu mükelleflere karşı derece derece taahhütte bulunanlar;"

MADDE 16. - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 57 nci maddesinin sonuna gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Yetişmesi uzun zaman alan ve kesilip satılmak üzere yetiştirilen ağaçların bu maddede yazılı giderlerinden, Vergi Usul Kanununun 283 üncü maddesi uyarınca aktifleştirilen kısmı, ağaçların satıldığı yıl hariç olmak üzere her takvim yılı için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak kazancın tespitinde dikkate alınır."

MADDE 17. - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 4 numaralı bendinin parantez içi hükmü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 1 ve 6 numaralı bentlerine göre kurumlar vergisinden müstesna tutulan kazançlar hariç)"

MADDE 18. - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 10, 11 ve 13 numaralı bentleri ile beşinci fıkrasının (-) işareti ile başlayan dördüncü ve beşinci bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"10. Başbayiler hariç olmak üzere Millî Piyango İdaresince çıkartılan biletleri satanlar ile diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden,"

"11. Çiftçilerden satın alınan ziraat mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden;

a) Hayvanlar ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsulleri için,

b) Diğer ziraat mahsuller için,

c) Ziraat faaliyet kapsamında ifa edilen hizmetler için,"

"13. Göttürü usule tabi olan ticaret ve serbest meslek erbabı ile esnaf muafılığından yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığında yapılan ödemelerden,"

"- 11 numaralı bent gereğince ziraat mahsul bedelleri üzerinden yapılacak vergi tevkifatında, ziraat mahsulünün ticaret borsalarında tescil ettirilerek satılıp satılmadığına veya destekleme kapsamında alım yapan kurumlar ile diğerlerine, ziraat faaliyet kapsamında ifa edilen hizmetler için de faaliyetin türü ve niteliğine, münhasıran ziraat alet ve makinelerle verilen hizmetlere veya ziraat işletmenin başka kişilerin işlerinde kullanılmak suretiyle yapılmasına göre,"

"- 13 numaralı bentte yer alan ödemelerde ödeme yapılan kişilerin mükellef olup olmadıkları, ödemenin konusunun emtia veya hizmet alımı, emtia ve hizmet alımının birlikte olmasına, iş grupları, iş neveleri, sektörler ve emtia gruplarına göre,"

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 20. – Tasarının 15 inci maddesi 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. – Tasarının 16 ncı maddesi 21 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. – Tasarının 17 nci maddesi 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. – 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 10, 11 ve 13 numaralı bentleri ile beşinci fıkrasının dördüncü ve beşinci alt bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“10. Başbayiler hariç olmak üzere Millî Piyango İdaresince çıkartılan biletleri satanlar ile diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden,”

“11. Çiftçilerden satın alınan ziraî mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden;

a) Hayvanlar ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsulleri için,

b) Diğer ziraî mahsuller için,

c) Ziraî faaliyet kapsamında ifa edilen hizmetler için,”

“13. Göttürü usule tabi olan ticaret ve serbest meslek erbabı ile esnaf muafılığından yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığında yapılan ödemelerden,”

“– 11 numaralı bent gereğince ziraî mahsul bedelleri üzerinden yapılacak vergi tevkifatında, ziraî mahsulün ticaret borsalarında tescil ettirilerek satılıp satılmadığına veya destekleme kapsamında alım yapan kurumlar ile diğerlerine, ziraî faaliyet kapsamında ifa edilen hizmetler için de faaliyetin türü ve niteliğine, münhasıran ziraî alet ve makinelerle verilen hizmetlere veya ziraî işletmenin başka kişilerin işlerinde kullanılmak suretiyle yapılmasına göre,”

“– 13 numaralı bentte yer alan ödemelerde ödeme yapılan kişilerin mükellef olup olmadıklarına, ödemenin konusunun emtia veya hizmet alımı, emtia ve hizmet alımının birlikte olmasına, iş grupları, iş neveleri, sektörler ve emtia gruplarına göre,”

MADDE 24. – 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki mükerrer 111 inci madde eklenmiştir.

Talih Oyunları Salonlarından Elde Edilen Kazançlarda Asgarî Vergi

MÜKERRER MADDE 111. – 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununa göre talih oyunları salonları işletmeciliği faaliyetinde bulunan gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri; cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, talih oyunları salonlarında bulundukları ilk 6 oyun masasının her biri için aylık 100 000 000 lira, sonra gelen her oyun masası için ise 75 000 000 lira ve ilk 60 oyun makinesinin her biri için 10 000 000 lira, sonra gelen her oyun makinesi için ise 7 500 000 lira asgarî vergi öderler.

Yukarıda yer alan tutarlar, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranı ile çarpılmak suretiyle yeniden tespit edilir ve izleyen yılda bu tutarlar esas alınır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 19. - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Vergi tevkifatının yatırılması

Madde 119. - 94 üncü madde gereğince yapılan vergi tevkifatı, vergi kesenler tarafından beyanname verecekleri süre içinde bağlı buldukları vergi dairesine yatırılır. Ancak, 94 üncü maddenin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendinde yazılı menkul sermaye iratlarının dağıtılmaması halinde yapılacak vergi tevkifatı; biri beyanname verme süresinde, diğerleri kurumlar vergisinin ikinci ve üçüncü taksitlerinin ödeme süreleri içinde olmak üzere üç eşit taksitte ödenir."

MADDE 20. - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 123 üncü maddesinin 2 nci fıkrasına, "...21,..." ifadesinden sonra gelmek üzere "...23/8,..." ifadesi eklenmiş ve 4 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. Bu Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesinin ilk gelir dilimi tutarını 10 katına kadar artırmaya ve tarifenin diğer gelir dilimlerini de ilk dilim tutarının katları şeklinde belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu yetki kullanılmadığı takdirde, tarifenin ilk dilim tutarı hakkında bu maddenin 3 numaralı fıkrası uygulanır ve tarifenin diğer gelir dilimlerinin tutarları ilk dilimin katları şeklinde yeniden düzenlenir. Vergi tarifesinin gelir dilimlerine karşılık gelen vergi oranlarını, her bir dilim için ayrı ayrı veya topluca 10 puana kadar artırmaya veya indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bakanlar Kurulu bu tutarları 10 katına kadar artırmaya yetkilidir. Bu yetki, talih oyunları salonlarının bulunduğu turizm bölge, alan ve merkezleri itibariyle farklı miktarlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir.

Aylık dönemler itibariyle hesaplanan bu vergi, müteakip ayın 20 nci günü akşamına kadar gelir vergisi bakımından bağlı bulunulan vergi dairesine bir beyanname ile beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir. Bir önceki yıl içinde tahakkuk eden bu vergiler, yıllık beyanname üzerinden bu faaliyete ilişkin olarak hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir, mahsup edilemeyen vergiler ise red ve iade edilmez.

Cari vergilendirme dönemine ilişkin ödenmemiş geçici verginin talih oyunları salonlarından elde edilen kazançta isabet eden kısmının; bu madde gereğince ödenen asgarî vergi kadarki kısmı terkin edilir. Geçici verginin talih oyunları salonlarından elde edilen kazançta isabet eden kısmı, talih oyunları salonlarından sağlanan hâsılatın toplam hâsılat içindeki payına göre hesaplanır.

Yapılan incelemeler sonucunda bu madde gereğince ödenmesi gereken, geçmiş dönemlere ait asgarî verginin eksik beyan edildiğinin tespit edilmesi halinde, eksik beyan edilen bu kısım için re'sen veya ikmalen asgarî vergi tarh edilir ve tarh edilen bu vergiye ceza ve gecikme faizi tatbik edilir. Yıllık beyanname verme süresi geçtikten sonra bu tarhiyat, yıllık beyanname beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanan vergiyi aşan vergi farkı için yapılır. Bir önceki dönemde ödenmesi gereken verginin yıllık beyannameye mahsup edilen tutarı için ise ceza ve mahsup tarihine kadar gecikme faizi aranır.

Talih oyunları salonları işletmeciliği faaliyetinde bulunan kurumlar vergisi mükellefleri de cari vergilendirme döneminin kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere bu maddede belirtilen esaslar çerçevesinde asgarî vergi öderler.

Bu uygulamanın usul ve esasları Maliye Bakanlığınca tayin ve tespit olunur.

MADDE 25. - Tasarının 19 uncu maddesi 25 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. - Tasarının 20 nci maddesi 26 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 21. - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun geçici 35 inci maddesinin 2 numaralı fıkrasına aşağıdaki (h) bendi eklenmiştir.

"h) 11 ve daha yukarı yaşta olan bir taşıtla münhasıran nakliyecilik faaliyetinde bulunan mükellefler hakkında, faaliyetin ifa edildiği yöreler itibariyle hayat standardı temel gösterge tutarı % 50 indirimli olarak uygulanır."

MADDE 22. - 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 42. - Gelir Vergisi Kanununun 51 inci maddesinin 4 numaralı bendinin bu Kanunla değişmeden önceki hükmü uyarınca, 1.1.1994 tarihinden itibaren gerçek usule alınmış olan mükelleflerden 31.12.1994 tarihi itibarıyla götürü usule tabi olmaya ilişkin şartları topluca taşıyanlar; bu Kanunun yayımlandığı tarihi takip eden ayın sonuna kadar bağlı oldukları vergi daireesine yazılı olarak müracaat ederek bu tarihe kadar 1995 yılına ilişkin götürü usule ait gelir vergisini tarh ve tahakkuk ettirdikleri taktirde, 1.1.1995 tarihinden itibaren götürü vergilendirme usulünden yararlandırılır. Götürü usule geçen mükelleflerin 1994 yılına ait gerçek usule göre tespit edilen kazançları ile 1.1.1995 tarihinden bu Kanunun yayımı tarihine kadar tevkif ettikleri gelir vergisi ve düzenledikleri belgelerde gösterilen katma değer vergisi, genel esaslara göre beyan edilerek ödenir."

"GEÇİCİ MADDE 43. - 1.1.1995 tarihinden önce Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış olan yatırımlar için yapılacak harcamalara (Kurumlar Vergisi mükelleflerinin yatırım harcamaları dahil) Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişmeden önceki yatırım indirimine ilişkin eski hükümler, bu tarihten sonra alınan Yatırım Teşvik Belgesine bağlı yatırım harcamalarına ise Gelir Vergisi Kanununun bu Kanunla değişen yatırım indirimine ilişkin yeni hükümler uygulanır."

Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin bu Kanunla değiştirilen ikinci fıkrasının 4 numaralı bendi hükmü, 1995 yılı hesap döneminden itibaren elde edilen kazançlara uygulanır."

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 23. - 3.6.1949 tarih ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yukarıdaki orana göre hesaplanan vergi, indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancının % 20'sinden az olamaz. Bu hesaplamada iştirak kazançları, yatırım fonları ve ortaklarının portföy işletmeciliğinden doğan kazançları ve yatırım indirimi dikkate alınmaz."

MADDE 24. - 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 20 nci maddesinde yer alan "12 numaralı bendinin" ifadesi "4 numaralı bendinin" şeklinde değiştirilmiş ve anılan Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 23. - a) 1.1.1994 - 21.12.1998 tarihleri arasında uygulanmak üzere, tam mükellefiyete tabi kurumların iştirak hisselerinin veya gayrimenkullerinin satışından doğan kazancın, satışın yapıldığı yılda kurum sermayesine ilave edilen kısmı, kurumlar vergisinden müstesnadır. Şu kadar ki, vadeli satış halinde, satışın yapıldığı hesap dönemini takip eden ikinci hesap döneminin sonuna kadar tahsil edilen kazançların tutarı, ilgili yıl kurum kazancından indirilir. Bu tarihten sonra yapılacak tahsilat için bu hüküm uygulanmaz. İlk yapılan tahsilatın iştirak hissesi veya gayrimenkulün maliyet bedeline ilişkin olduğu kabul edilir.

Bu hüküm, kurumların üretim tesislerinin ve bu tesislere ilişkin gayrimenkullerinin tamamının veya bir kısmının, teşvik belgeli yatırım yapmak üzere kurulacak olan bir sermaye şirketine veya yeni kurulacak yabancı ortaklı bir anonim şirkete aynı sermaye olarak konulması halinde de uy-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 27. - Tasarının 21 inci maddesi 27 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28. - Tasarının 22 nci maddesi Bağlı Geçici 42 ve 43 üncü maddelerle birlikte 28 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 29. - Tasarının 23 üncü maddesi 29 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. - 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 20 nci maddesinde yer alan "12 numaralı bendinin" ifadesi "4 numaralı bendinin" şeklinde değiştirilmiş ve anılan Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 23. - Tasarının Geçici 23 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

gulanır. Bu durumda yeni kurulacak şirketin tam mükellef ve yapacağı yatırımın asgari 5 milyon A.B.D. Doları veya muadili yabancı para karşılığı Türk Lirası olması şarttır. Bu şartlara ilave olarak yabancı ortaklı sermaye şirketinde yabancı ortağın sermaye payının 1 milyon A.B.D. Doları veya muadili yabancı para karşılığı Türk Lirası ve % 20'den az olmaması ve kambiyo mevzuatı gereğince Türkiye'ye döviz olarak getirildiğinin tevsik edilmesi gerekir.

Bu kazançların sermayeye ilavesi kâr dağıtımı sayılmaz. Kurumlar vergisinden müstesna tutulan kazançlar, bu Kanunun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre % 20 kurumlar vergisine tabi tutulmaz. Üretim tesislerinin ve bu tesislere ilişkin gayrimenkullerin tamamının veya bir kısmının teşvik belgeli yatırım yapmak üzere kurulacak bir sermaye şirketine veya yeni kurulacak yabancı ortaklı bir anonim şirkete aynı sermaye olarak konulmasından doğan ve bu maddeye göre vergiden müstesna tutulan kazançlar, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre vergi tevkifatına tabi tutulmaz. Bu hüküm uyarınca vergiden istisna edilen diğer kazançlar için ise bu vergi tevkifatı % 10 olarak uygulanır.

Kurumların iki tam yıl süreyle aktifinde yer almayan iştirak hisselerinin veya gayrimenkullerinin satışından elde ettikleri kazançlar ile menkul kıymet veya gayrimenkul ticareti ile uğraşan kurumların ellerinde bulundurdukları değerlerin satışından elde ettikleri kazançlar, istisna kapsamı dışındadır.

Rüşhan hakkı kullanılmak suretiyle edinilen hisse senetleri ile iştirak edilen kurumun ihtiyat akçeleri, banka provizyonları ve Vergi Usul Kanununa göre ayrılan yeniden değerlendirme fonlarının sermayeye ilavesi dolayısıyla bedelsiz alınan hisse senetlerinin en az iki yıl öncesinde iştirak edilen şirketlere ait olması halinde, rüşhan hakkı kullanılmak suretiyle edinilen veya bedelsiz alınan bu hisse senetleri iki yıl önce iktisap edilmiş sayılır.

Sermayeye eklenen bu kazançların beş yıl içinde herhangi bir surette işletmeden çekilmesi veya bu süre içinde işletmelerin tasfiyesi halinde, bu kazançlar o yılın kazancı sayılarak vergiye tabi tutulur.

1163 sayılı Kooperatifler Kanuna ya da özel kanunlara göre kurulan kooperatifler, ortağın sahip olabileceği en fazla pay tutarı dikkate alınmaksızın gayrimenkul ve iştirak hisselerinin satışından doğan kazanç istisnasından yararlanırlar. Ancak, iştirak hisseleriyle gayrimenkullerin satışından doğan kazanç; sermayeye eklenmeyerek özel bir fon hesabında gösterilir ve hiç bir şekilde ortaklara dağıtılmaz, kooperatifin amaçlarının gerçekleştirilmesinde kullanılır.

Türk Ticaret Kanununun 391 inci maddesinin bu suretle gerçekleştirilecek sermaye artırımına aykırı hükümleri uygulanmaz.

Bu hükümden yararlanan kurumların gayrimenkul ve iştirak hisselerinin satışından doğan kazancın tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrası hükmü uygulanmaz.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu madde kapsamında yapılacak tescil işlemleri tapu ve kadastro harcından istisnadır.

b) Bu Kanunun 8 inci maddesinin 5 numaralı bendi ile geçici 11 inci maddesine göre kurumlar vergisinden müstesna tutulan kazançlar, 1.1.1994 -31.12.1998 tarihleri arasında 25 inci maddenin ikinci fıkrasında öngörülen % 20 kurumlar vergisine tabi tutulmaz. Anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre tevkifata tabi tutulmaz. Vergiden istisna edilen diğer kazançlar için ise bu tevkifat % 10 olarak uygulanır."

"GEÇİCİ MADDE 24. - Yurt dışında yapılan inşaat, onarma, montaj işleri ve teknik hizmetlerden sağlanan ve 1.1.1994 - 31.12.1998 tarihleri arasında Türkiye'de genel netice hesaplarına in-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 24. - Yurt dışında yapılan inşaat, onarma, montaj işleri ve teknik hizmetlerden sağlanan ve 1.1.1994-31.12.1998 tarihleri arasında Türkiye’de genel netice hesaplarına intikal

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

tikal ettirilen kazançlar, kambiyo mevzuatı gereğince Türkiye'ye döviz olarak getirildiğinin tevsik edilmesi şartıyla kurumlar vergisinden müstesnadır.

Vergiden müstesna tutulan bu kazançlar, Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre % 20 oranlı Kurumlar Vergisine tabi tutulmaz. Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre bu kazançlar üzerinden yapılacak vergi tevkifatı % 10 olarak uygulanır.

“GEÇİCİ MADDE 25. – Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin bu Kanunla değiştirilen ikinci fıkrası hükmü, 1995 yılı hesap döneminden itibaren elde edilen kazançlara uygulanır.”

BEŞİNCİ BÖLÜM

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 25. – 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 38. – 1. Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları götürül usulde tespit edilen ticaret ve serbest meslek erbabı götürül usulde vergilendirilir.

2. Bu mükelleflerin yıllık katma değer vergisi, Gelir Vergisi Kanununa göre tespit edilen safi kazançlarına, bu Kanunun 28 inci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak belirlenen Genel Vergi Oranının % 20 eksik olarak uygulanması suretiyle hesaplanır.

3. Götürü mükelleflerin vergilendirme döneminden bir önceki takvim yılı içindeki alış ve giderlerine ait her bir fatura ve benzeri vesikada gösterilen katma değer vergilerinin 1/3'ü, bu maddenin ikinci fıkrasına göre hesaplanan katma değer vergisinden indirilir. İndirimden sonra ödenmesi gereken katma değer vergisi ikinci fıkraya göre hesaplanan tutarın yarısından az olamaz.

İndirime esas olacak fatura ve benzeri vesikaların tarh dönemi içinde vergi dairesine bildirilmemesi halinde indirim hakkından yararlanılamaz.

4. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ettirilen kazançlar, bu işlerle ilgili hasılatın en az % 15'inin kambiyo ve mevzuatı gereğince Türkiye'ye döviz olarak getirildiğinin tevsik edilmesi şartıyla kurumlar vergisinden müstesnadır.

Vergiden müstesna tutulan bu kazançlar, Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre % 20 oranlı kurumlar vergisine tabi tutulmaz. Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre bu kazançlar üzerinden yapılacak tevkifat oranları, halka açık anonim şirketlerde % 5, diğer kurumlarda ise % 10 olarak uygulanır. Yurt dışında elde edilen bu kazançlara mahallinde uygulanan vergilerin oranının % 25'in üzerinde olması halinde, bu oranın üzerinde uygulanan her bir puan için % 0.75 oranında indirim yapılmak suretiyle uygulanır. Yurt dışında uygulanan vergi oranının halka açık şirketlerde % 28.75, diğer kurumlarda ise % 32.5 oranında olması durumunda bu tevkifat oranları "0" sıfır olarak uygulanır. Ancak indirimli vergi tevkifat oranından yararlanabilmek için yabancı memleketlerde inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetlerden sağlanan kazançlara uygulanan vergi oranının o ülkenin yetkili makamlarından alınan ve mahallindeki Türk elçilik veya konsoloslukları, yoksa mahallinde Türk menfaatlerini koruyan memleketin aynı mahiyetteki temsilcileri tarafından tasdik olunan vesikaların aslı ile yapılan işe ilişkin sözleşmenin bir örneğinin Türkiye'de bağlı bulunan vergi dairesine yıllık beyanname verme süresi içinde ibraz edilmesi şarttır.

GEÇİCİ MADDE 25. - Tasarının Geçici 25 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 31. - 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu amaçla yapılan deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçlarının teslimleri, bu araçların imal ve inşaatı ile ilgili olarak yapılan teslim ve hizmetler ile bunların tadili, onarım ve bakımı şeklinde ortaya çıkan hizmetler.

Götürü Usulde Vergilendirme

MADDE 32. - 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 38. - 1. Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları götürü usulde tespit edilen ticaret ve serbest meslek erbabı götürü usulde vergilendirilir.

2. Bu mükelleflerin yıllık katma değer vergisi, Gelir Vergisi Kanununa göre tespit edilen safi kazançlarına, bu Kanunun 28 inci maddesinin verdiği yetkiyle dayanılarak belirlenen genel vergi oranının % 20 eksik olarak uygulanması suretiyle hesaplanır.

3. Götürü usulde vergilendirilen mükelleflerin vergilendirme döneminden bir önceki takvim yılı içindeki alış ve giderlerine ait her bir fatura ve benzeri vesikada gösterilen katma değer vergilerinin % 30'u, bu maddenin ikinci fıkrasına göre hesaplanan katma değer vergisinden indirilir. İndirimden sonra ödenmesi gereken katma değer vergisi ikinci fıkraya göre hesaplanan tutarın % 50'sinden az olamaz.

İndirime esas olacak fatura ve benzeri vesikalara ait bildirim tarh dönemi içinde vergi dairesine verilmemesi halinde indirim hakkından yararlanılamaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 26. - 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 40' ıncı maddesine aşağıdaki 5 numaralı fıkra eklenmiştir.

"5. Maliye Bakanlığı, bu Kanunun 17 nci maddesinin 1 inci fıkrasında sayılan kurum ve kuruluşlara sadece vergiye tabi işlemlerinin bulunduğu dönemler için beyanname verdirmeye, beyanname yerine kaim olmak üzere işleme esas olan belgeleri kabul etmeye, bu mükelleflere ait verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

MADDE 27. - 27.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 46 ıncı maddesinin 4 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. Beyanname vermek mecburiyetinde olmayan mükelleflerin katma değer vergisi tarh süresi içinde ödenir.

Gözürlü usulde vergilendirilen mükelleflerin katma değer vergisi, Gelir Vergisi Kanununun gözürlü vergilendirmeye ilişkin usul ve esasları ile vergilendirme dönemine ait hükümleri çerçevesinde, gelir vergisinin tarh dönemi içinde tarh ve tahakkuk ettirilerek ödenir."

MADDE 28. - 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 10. - Tam mükellefiyete tabi kurumların 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 23 üncü maddesi kapsamındaki teslimleri vergiden müstesnadır.

Bu şekilde teslim edilen kıymetlerin iktisabında yüklenilen ve teslimin yapıldığı dönemde indirilemeyen katma değer vergisi, bu hesap dönemine ait kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

Şu kadar ki; satış nedeniyle oluşan kazancın tamamının, teslimi takip eden hesap dönemi başından itibaren ikinci hesap dönemi sonuna kadar ödenmiş sermayeye dönüştürülmemesi halinde, satıştan doğan kazancın ödenmiş sermayeye dönüşmeyen kısmına ait katma değer vergisi, teslimin yapıldığı tarihteki katma değer vergisi nispetine göre hesaplanarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tarh edilir."

"GEÇİCİ MADDE 11. - Gözürlü usule tabi mükelleflerden 1995 vergilendirme dönemine ait katma değer vergisi aranmaz."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bakanlar Kurulu, iş grupları ve yöreler itibariyle bu fıkrada yer alan % 30 oranını % 15 ila % 45, % 50 oranını % 25 ila % 75 arasında belirlemeye yetkilidir.

4. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 33. - Tasarının 26 ncı maddesi 33 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. - 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinin 4 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4. Beyanname vermek mecburiyetinde olmayan mükelleflerin katma değer vergisi tarh süresi içinde ödenir.

Götürü usulde vergilendirilen mükelleflerin katma değer vergisi, Gelir Vergisi Kanununun götürü vergilendirmeye ilişkin usul ve esasları ile vergilendirme dönemine ait hükümleri çerçevesinde tarh ve tahakkuk ettirilerek, götürü gelir vergisinin ödeme süreleri içinde ödenir.

MADDE 35. - Tasarının 28 inci maddesi bağlı Geçici 10 ve 11 inci maddelerle birlikte 35 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. - İlgili merciler tarafından talih oyunları oynanmasına izin verilecek işletmelerde, masalarda ve oyun makinalarında oynatılacak oyunların türleri ve nitelikleriyle bu masaların ve makinaların sayılarını, verim ve çıktı oranlarını belirlemeye, gerektiğinde işletmelerdeki oyun makinalarını kurulacak merkezi bilgisayar sistemine bağlamak suretiyle denetlemeye ve diğer gerekli esasları tespiti Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Talih oyunları işletmelerini denetlemek üzere Maliye Bakanlığı ve Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından görevlendirilen personel, 320 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 35 ncı maddesinde belirtilen denetleme elemanları yetkilerine sahiptir.

Maliye Bakanlığı veya Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğüne yapılan denetimler sonucunda talih oyunları işletmelerine;

a) 320 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 ncı maddesine göre verilen uyarma cezasına rağmen gerekli düzeltmenin yapılmaması ya da bir denetleme sırasında uyarma cezasını gerektiren aynı veya ayrı türden birden fazla fiilin tespiti, istenilen bilgi veya belgelerin süresi içinde verilmemesi veya yanıltıcı bilgi verilmesi, müşterilerin oyun güvenliğini sağlayacak idari ve teknik önlemlerin alınmasında kusur ve ihmal gösterilmesi halinde her fiil için, ilgili işletmenin, Gelir

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ALTINCI BÖLÜM
Kaldırılan Hükümler

MADDE 29. - 1) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

- a) 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasının 4 ve 5 inci dereceye giren mükelleflerin safi kazanç tutarlarına ait hükümleri,
 - b) 111 inci maddesi,
 - c) Geçici 39 uncu maddesinin 4 numaralı fıkrası,
- 2) 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun;
- a) 15 inci maddesinin 8 numaralı bendi,
 - b) 37 nci maddesinin 3 numaralı bendi,
 - c) Geçici 21 inci maddesinin 4 numaralı bendi,
- 3) 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 41 inci maddesinin 3 numaralı fıkrası, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 30. - Bu Kanunun;

- a) 4, 24 üncü maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici 23 üncü (bu geçici maddenin "a" fıkrasının son bendi hariç) ve geçici 24 üncü maddeleri ve 29 uncu maddesinin 2 numaralı fıkrasının (a) ve (c) bentleri 1.1.1994 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
- b) 5, 7, 15, 16, 17, 19, 21 ve 23 üncü maddeleri, 13 üncü maddesi ile değiştirilen Gelir Vergisi Kanununun ek 3 ve ek 4 üncü maddelerine ilişkin hükümleri 1.1.1995 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
- c) 14 üncü maddesi ile 29 uncu maddesinin 1 numaralı fıkrası 1995 yılı kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- d) 9, 12 ve 18 inci maddeleri yayımını izleyen aybaşında,
- e) 25 ve 27 inci maddeleri, 29 uncu maddesinin 3 numaralı fıkrası, 28 inci maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 11 inci madde hükümleri 1.1.1996 tarihinde,
- f) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Vergisi Kanununun mükerrer 111 inci maddesine göre, oyun makinası başına ödemesi gereken asgarî verginin on katı tutarında,

b) Gerekli izin alınmadan oyun masalarının veya oyun makinalarının faaliyete geçirilmesi halinde, her bir masa oyunu veya makina için, o işletme veya benzeri işletmedeki oyun masası veya oyun makinaları için, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 111 inci maddesine göre ödenmesi gereken asgarî vergi tutarında,

İdari para cezası uygulanır. Bu para cezalarının tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri tatbik edilir.

Talih oyunları işletme belgesi olmadan talih oyunları salonlarını faaliyete geçirenler, talih oyunlarının oynanmasına mahsus oyun makina araç ve gereçlerini bozanlar veya bunları bozuk olmasına rağmen kullandıranlar veya talih oyunları ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun hile yapanlar hakkında ayrıca on milyon liradan ikiyüz milyon liraya kadar ağır para cezası ve iki aydan iki seneye kadar hapis cezasına hükmolunur.

ALTINCI BÖLÜM

Kaldırılan Hükümler

MADDE 37. - Tasarının 29 uncu maddesi 37 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 38. - Bu Kanunun;

a) 6, 30 uncu maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici 23 üncü (bu geçici maddenin "a" bendinin son fıkrası hariç) ve geçici 24 üncü maddeleri ve 37 inci maddesinin 2 numaralı bendinin (a) ve (c) alt bentleri 1.1.1994 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 7, 9, 19, 20, 21, 22, 25, 27 ve 29 uncu maddeleri, 17 nci maddesi ile değiştirilen Gelir Vergisi Kanununun ek 3 ve ek 4 üncü maddelerine ilişkin hükümleri 1.1.1995 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

c) 18 inci maddesi ve 37 nci maddesinin 1 numaralı bendi 1995 yılı kazançlarına da uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

d) 12, 16, 23 ve 24 üncü maddeleri yayımını izleyen aybaşında,

e) 32 ve 34 üncü maddeleri, 37 nci maddesinin 3 numaralı bendi, 35 inci maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununa eklenen geçici 11 inci madde hükmü 1.1.1996 tarihinde,

f) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 31. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürüttür.

<i>Prof. Dr. T. Çiller</i> Başbakan	
Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.	Devlet Bakanı
<i>M. Karayalçın</i>	<i>N. Cevheri</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Y. Aktuna</i>	<i>A. Ş. Ereğ</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>M. Gülceğün</i>	<i>B. S. Dağ</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Ö. Alpago</i>	<i>A. E. Kıratioğlu</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>N. Kurt</i>	<i>A. Köylüoğlu</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>A. A. Doğan</i>	<i>A. Ataç</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>S. Sümer</i>	<i>A. Gökdemir</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>Ş. Erdem</i>	<i>M. Moğultay</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>M. Gölhan</i>	<i>N. Menteşe</i>
Dışişleri Bakanı V.	Maliye Bakanı
<i>M. Karayalçın</i>	<i>İ. Atilla</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bay. ve İskân Bakanı
<i>N. Ayaz</i>	<i>H. Çulhaoğlu</i>
Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı
<i>D. Baran</i>	<i>M. Köstepen</i>
Tarım ve Köyşleri Bakanı	Çal. ve Sos. Güv. Bakanı
<i>R. Şahin</i>	<i>N. Matkap</i>
Sanayi ve Ticaret Bakanı	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
<i>M. Dönen</i>	<i>V. Atasoy</i>
Kültür Bakanı	Turizm Bakanı
<i>T. Savaş</i>	<i>Ş. Ulusoy</i>
Orman Bakanı	Çevre Bakanı
<i>H. Ekinci</i>	<i>R. Akçalı</i>

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 39. — Tasarının 31 inci maddesi 39 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

